

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ – ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΧΑΝΤΖΙΑΡΑ (Α.Μ. Ξ2016075)

Μετάφραση αποσπάσματος:
Comics as History, Comics as Literature Roles of the Comic Book in Scholarship,
Society, and Entertainment (2014) της Annessa Ann Babic

Επιτροπή Εποπτείας:
Πασχάλης Νικολάου * Ιωάννης Καρράς

Πήλιο & Αθήνα, Σεπτέμβριος-Φεβρουάριος 2022-23

Μετάφραση αποσπάσματος:

**Comics as History, Comics as Literature Roles of the Comic Book
in Scholarship, Society, and Entertainment (2014)**

της Annessa Ann Babic

“The fact that the birth of comics is still a subject of discussion and disagreement shows just how retarded the study of the 9th art is.”

Thierry Groensteen

Πίνακας περιεχομένων

<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ</u>	<u>5</u>
<u>ΠΡΟΛΟΓΟΣ</u>	<u>6</u>
<u>ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΕΙΜΕΝΟ</u>	<u>8</u>
<u>ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ</u>	<u>27</u>
<u>ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ</u>	<u>46</u>
<u>ΕΠΙΛΟΓΟΣ</u>	<u>52</u>
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	<u>53</u>

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελεί το τελευταίο βήμα για την ολοκλήρωση των σπουδών στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Εκπονήθηκε από την φοιτήτρια του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας Φωτεινή Χαντζιάρα κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2022 – 2023 υπό την εποπτεία των Επίκουρων Καθηγητών κ. Πασχάλη Νικολάου (Επόπτης) και κ. Ιωάννη Καρρά (Β' Επιβλέπων).

Θέμα της εργασίας είναι η μετάφραση και ο σχολιασμός κεφαλαίου του βιβλίου της Δρ. Annessa Ann Babic, *Comics as History, Comics as Literature Roles of the Comic Book in Scholarship, Society, and Entertainment* (2014). Πιο συγκεκριμένα, παραθέτονται το πρωτότυπο κείμενο στην αγγλική γλώσσα, το μετάφρασμα και ο σχολιασμός στα ελληνικά του 9ου κεφαλαίου, 'Super Gay: Depictions of Homosexuality in Mainstream Superhero Comics'. Το εν λόγω κεφάλαιο αποτελεί μια μελέτη της Δρ. Kara Kvaran, του Πανεπιστημίου του Akron, Ohio και διερευνά την ιστορία των κόμικς της νεότερης εποχής στην Αμερική, σε συνδυασμό με την απεικόνιση της σεξουαλικότητας των υπερηρώων από την απαρχή τους έως το σήμερα. Αποτελεί μια ενδελεχή έρευνα πάνω σε ένα 'ευαίσθητο' θέμα που δε λαμβάνεται συχνά υπόψη και χρήζει μεγαλύτερης κοινωνικοπολιτικής προσέγγισης καθώς οι συνθήκες έχουν επιτρέψει τη διάδοση πληροφοριών με ευκολία ώστε η κοινή γνώμη να μην το αντιμετωπίζει πια ως ταμπού.

Η Αμερικανίδα Δρ. Annessa Ann Babic γεννήθηκε το 1976 και είναι μία από τις σημαντικότερες παρουσίες στον νεότερο ακαδημαϊκό χώρο· καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης με μεταπτυχιακό και διδακτορικό στην Ιστορία, η Babic είναι πολυγραφότατη συγγραφέας, εκδότης και κειμενογράφος. Ειδικεύεται στις Σπουδές Φύλου, στις Αμερικανικές και διεθνείς κοινωνικοπολιτικές σχέσεις, καθώς και στην τωρινή ατζέντα των σχέσεων Μέσης Ανατολής-Η.Π.Α.-Τουρκίας. Πολλά από τα δημοσιευμένα έργα της επικεντρώνονται στον διεθνικό φεμινισμό και την πολιτιστική κουλτούρα και διάσωση αυτής. Το βιβλίο *Comics as History, Comics as Literature Roles of the Comic Book in Scholarship, Society, and Entertainment*

(2014), επιλέχθηκε για τους παραπάνω λόγους, καθότι αποτελεί μια εμπειριστατωμένη προσέγγιση ποικίλων θεματολογιών, η οποία διαφαίνεται απο τη συνεργασία της συγγραφέα με μια πληθώρα ακαδημαϊκών. Έτσι, δημιουργείται μια ανθολογία άρθρων με κέντρο της τα κόμικς και το ρόλο τους μέσα στην ιστορία και την ανθρώπινη κοινωνία, ως πόλοι έλξης και αφήγησης διαφορετικών φαινομένων, όχι μόνο πια για παιδιά, αντιπαραβάλλοντας ταυτόχρονα την αμερικανική ματιά με μια διεθνή, ανά τις δεκαετίες προβολή.

Στο παρόν κεφάλαιο που έχει επιλεγθεί προς μετάφραση, θίγεται με πολύ σωστό τρόπο το ακανθώδες ζήτημα της απεικόνισης ομοφυλόφιλων -και όχι μονο-καρκτηίων στα αμερικανικά κόμικς από τη δεκαετία του '30 μέχρι σήμερα και το πως προέκυψε η σταδιακή ανάγκη ορθής διαπαιδαγώγησης του σχετικά με την απροθυμία ένταξης τους στο σύμπαν των δύο μεγάλων εκδοτικών οίκων (Marvel & DC Comics). Έχοντας διανύσει την καταστρεπτική απεικόνιση με λανθασμένη προώθηση στερεοτύπων μέχρι την απαλοιφή τους απο την πλοκή της ιστορίας, οι υπερήρωες-μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας κατάφεραν να επιβιώσουν και να λάβουν την προσοχή, την απεικόνιση και τη θέση που τους αξίζει στα κόμικς, από τις δεκαετίες του 2000 και μετά.

Πριν υπάρξει περαιτέρω ανάλυση στα μονοπάτια του κειμένου, της μετάφρασης αυτού και του σχολιασμού της μεταφραστικής διαδικασίας εν γένει, μια στιγμιαία αλλαγή ύφους είναι υψίστης σημασίας ώστε να δοθούν ευχαριστίες. Αρχικά στην Ε. που υπέμεινε το άγχος μου και τα βράδια διορθώσεων χωρίς να με κρίνει -πολύ-, στον Θ. που δεν σταμάτησε να με στηρίζει, την Ι. που αποτέλεσε τη φωνή λογικής μέσα στο κεφάλι μου, στο κασετόφωνο και τις λίστες Μεσαιωνικής μουσικής του Spotify, στους γονείς μου, που μου με ώθησαν να φέρω εις πέρας αυτό το έργο, υπενθυμίζοντας μου ότι όλα αυτά που φοβάμαι δε με ορίζουν και στη δεκατετράχρονη εαυτή μου, που αν με έβλεπε τώρα δε θα πίστευε πως οτιδήποτε από αυτά συνέβησαν τόσο ανέλπιστα καλά.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Chapter 9

Super Gay

Depictions of Homosexuality in Mainstream Superhero Comics

Kara Kvaran,

University of Akron

The first Marvel Comics' gay superhero to have his own book, The Rawhide Kid, drew fire from both pro- and antihomosexual rights groups. Half the opposition felt that a gay superhero would, at the very least, expose youths to homosexuality and, at worst, encourage such behaviour. The other half opposed the campy, innuendo-laden Kid as a derogative gay stereotype and a step backward for gay rights. The Rawhide Kid was created in the mid-1950s as a wholesome clean-cut cowboy hero. The Kid remained popular through the 1960s and 1970s, but he was killed in 1979. In 2003, Ron Zimmerman began writing a new run of The Rawhide Kid, with art by the Kid's original artist, John Severin, who was nearly eighty-two years old. The choice of Zimmerman—a comedian, comic author, and contributor to the Howard Stern Show—to write the series shows that Marvel attempted to create something fun and campy rather than progressive. The book was filled with unironic camp that invited the reader to laugh at the premise of a gay effeminate cowboy who constantly insinuated that he was homosexual without explicitly stating it and who shocked the supporting characters by being both flamboyant and tough. He was supposed to present a hilarious contraction: a homosexual who excelled at the hegemonically masculine images of the Old West cowboy and gunslinger.

The Rawhide Kid's very existence marks a transition from previous attitudes about homosexuality and comic books. In the twentieth century, comic books were often accused of containing homosexual subtexts, which could foster and encourage such deviant behaviours in their young and impressionable readers. In the twenty-first century, homosexuality has become the focus of superhero comic characters and storylines that directly deal with homosexual issues. Times and American attitudes toward homosexuality and comic books have changed. We can gain a deeper understanding of attitudes toward homosexuality within the comic subculture by examining the shift from the perceived homosexual subtext of early superhero comics through the increasingly normative inclusion of gay and lesbian characters into well-known contemporary franchises such as X-Men and Batman. Many depictions of homosexuality within superhero comics such as The Rawhide Kid present insulting stereotypes, while others offer a more realistic view of gay and lesbian issues. As material manifestations of culture, comic books provide a window into the social attitudes and beliefs of that culture, similar to film, television, and literature. Comic-book historian Bradford Wright explained the link between American culture and comics: "Put simply, formulas that appeal to audiences tend to proliferate and endure, while those that do not, do neither. As a means through which changing values and assumptions are packaged into mass commodities, formulas are the consequence of determining pressures exerted by producers and consumers, as well as by the historical conditions affecting them both." [1] In terms of cultural attitudes toward homosexuality, comic books—specifically, mainstream superhero comic books—represent several obstacles, real and imagined, toward gay and lesbian equality. There was, for example, resistance from publishers who felt that homosexual characters did not fit with their key demographic. These publishers were often fearful of offending antigay activists groups and insisted on publishing comics with central gay characters under their adult-only distribution lines. Homosexual superhero equality also faced resistance from fans who adhered to narrow and traditional modes of femininity, masculinity, and sexuality. A thorough examination of the history of gay and lesbian representations in mainstream superhero comics reveals that initial resistance on the part of the big two publishers (Marvel and DC Comics) and self-censorship (through the Comics Code Authority [CCA]) meant that the gay liberation movement of the 1970s bypassed superhero comics. As a result, the industry lagged behind other forms of media in its treatment of homosexuality. This

trend has changed in the past decade, as Marvel and DC Comics have both made an effort to include homosexual characters and storylines in their major titles, and in recent years, the depiction of lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) individuals in comics has vastly improved.

This chapter details only the history of homosexuality in mainstream superhero comics published by Marvel and DC Comics. While there is a thriving subgenre of independent and queer-orientated comics and graphic novels, this study concerns itself only with the most mainstream comics. While independent comics or those geared toward a homosexual or queer demographic are certainly deserving of study and would contribute to a greater understanding of comics and popular culture, this chapter concentrates on those published by Marvel and DC Comics. This choice was made for several reasons. These two presses control, by far, the largest share of the comic market, and their books are intended for the broadest possible audiences. Finally, examining only their products places a convenient and manageable boundary on this study.

BATMAN COULD SEDUCE THE INNOCENT: THE CCA AND HOMOSEXUALITY

Superman, the first popular comics superhero, debuted in 1938. Jerry Siegel and Joe Shuster—two middle-class second-generation Jewish Americans—combined their fascination with popular culture, their belief in the American dream, and their adolescent fantasies of strength and power to create the superhero prototype, Superman. In doing so, they ushered in the golden age of comics. In this early period, from the late 1930s to the early 1950s, superheroes multiplied and comic books flourished. The new industry, however, was not without opponents, and by the 1950s, many began to blame comic books for the rise in juvenile delinquency. In 1954, Dr. Frederick Wertham published a scathing indictment of comic books and the negative effects that they have on American youths. In the book *Seduction of the Innocent: The Influence of Comic Books on Today's Youth*, Wertham argued that comic books turned adolescents into violent delinquents and encouraged sexual perversion:

“Chronic stimulation, temptation and seduction by comic books is a contributing factor to many children’s maladjustment.”[2] Batman #84, “Ten Nights of Fear!” included a scene from the everyday life of Batman and his boy sidekick, Robin. “Morning. And it begins like any other routine morning in the lives of millionaire Bruce Wayne and his ward, Dick Grayson,” the exposition stated.[3] The corresponding art depicted the two characters in their pajamas waking up in bed together. While most assuredly this act was not intended to be sexualized, this one panel (also published in 1954) is often showcased by those who believe a strong homosexual subtext to superheroes exists. Wertham also points to Batman: “The Batman type of story may stimulate children to homosexual fantasies, of the nature of which they may be unconscious.” For Wertham, the sexual connotations of the comic were obvious: “Only someone ignorant of the fundamentals of psychiatry and of the psychopathology of sex can fail to realize a subtle atmosphere of homoeroticism which pervades the adventures of the mature ‘Batman’ and his young friend ‘Robin.’”[4] Wertham was not the first to attack comics and link them to juvenile delinquency. In 1950, a new U.S. Senate committee, convened to inspect interstate crime, also investigated comics for promoting juvenile delinquency.[5] Then in 1953, with another Senate committee convened to investigate juvenile delinquency, comic books once again came under fire. The hearings continued into 1954, and this time Wertham testified before Congress. He criticised all comics, but he mentioned superhero comics as being particularly damaging to young people.[6] While Wertham did not explicitly mention sexuality in the hearings, the subject did serve as a platform for his ideas. With Seduction of the Innocent gaining in popularity and the Senate committee hearings drawing unfavourable attention to and protest of the comic-book industry, publishers decided to preempt any censorship by creating their own code, similar to the Hays code, which had governed the Hollywood film industry since the 1930s. With this in mind, the Comics Magazine Association of America was founded, and one of its first acts was the establishment of the CCA, which would henceforth endorse every comic before it could be sold. Approved comics would carry a logo from the CCA on their covers to prove that the standards had been met. The code was lengthy and strict. Comic book historian David Hajdu wrote of the CCA, “The Code was an unprecedented (and never surpassed) monument of self-imposed repression and prudery.”[7] There were several provisions in the new CCA that governed sexuality and marriage. Homosexuality is never specifically and

emphatically outlawed, but in the parlance of the 1950s, depictions or implications of homosexuality would not to be tolerated. This portion of the code stated, “Illicit sex relations are neither to be hinted at or portrayed. Violent love scenes as well as sexual abnormalities are unacceptable.”

Furthermore, all sex must lead to marriage, which was, of course, impossible for same-sex couples. According to the code, “the treatment of love- romance stories shall emphasize the value of the home and the sanctity of marriage.” Finally—and perhaps most damning for the possible inclusion of any future homosexual characters—the code stated, “Sex perversion or any inference to same is strictly forbidden.”[8] Sex perversion was widely understood as including homosexuality. So, if homosexuality was absent before the implementation of the code, it was outlawed afterward. As a result of the CCA, the gay liberation movement sparked by the Stonewall Riots in 1969 and the push for LGBT equality seemed to bypass the world of superheroes. Homosexual characters were banished from mainstream comics through the 1980s. Indeed, most every aspect of sexuality was virtually absent from mainstream comics in this era. Reinhold Reitberger and Wolfgang Fuchs analyzed the lack of sexuality in comics in their 1970 study *Comics: Anatomy of a Mass Medium*: “Super- heroes as well as super-villains seem to have absolutely nothing to show underneath their tight-fitting tights; they all appear to be poor androgynous beings—hermaphrodites who lack the primary sexual organs. Jack Kirby’s figures who always stand with their feet at least four feet apart, make this lack pretty obvious.”[9] They concluded that possible liberalization of the code could happen in the next decade and make mainstream comics more representative of real-life sexuality.[10] In 1989 a substantial revision to the code finally occurred. In the interim, when homosexual characters did appear, which seldom happened, they were mostly villainous stereotypes. The first mainstream superhero book to feature gay characters was *Marvel’s Hulk Magazine #23*, published in 1980. In this story, mild-mannered scientist Bruce Banner, who when sufficiently angered turns into the Hulk, is cornered in the YMCA men’s shower by two would-be rapists, Dewey and Luellen. The men push him up against the wall while he is nude. When Banner, with a somewhat worried expression on his face, asks the men what they want, one replies “Umm! You’re soft! And all pearly white—And you’ve got the cutest little cheeks.”[11] He then asks Dewey, his fellow would-be rapist, if he thinks Banner will

whine. As the attack progresses, Banner surprisingly does not turn into the Hulk, not even when he is on his knees, and Dewey is beginning to undress. Banner, the reader is told, is more afraid of turning into the Hulk than he is of being raped. He manages to escape by threatening to turn into the Hulk, without actually having to transform. After fleeing, however, Banner becomes overwrought with “fear, horror, and revulsion,” in a nearby alley and is unable to stop himself from transforming into the Hulk. That Bruce Banner is overcome by strong emotions in the aftermath of an attempted sexual assault is probably the most realistic and least insulting part of this storyline. The comic was written by Marvel editor-in-chief Jim Shooter and received a largely negative response. It is interesting that Shooter chose a YMCA locker room as the stage for the attempted assault. YMCAs were known at this time, especially in New York City, as an important location of gay cruising culture.[12] This fact was so widely recognized that the musical group the Village People’s ode to the YMCA, which was released in 1978, reached number 2 in the U.S. charts in early 1979. On paper, this was one comic character attacking another comic-book character, but it can easily be read as an attack on gay culture. The first openly gay characters in comic books were sexual predators who prowled public showers looking for unsuspecting straight men to rape. Responding to criticism, Shooter claimed that the story was based on an event that happened to him. Few people were convinced. Comic writer Mike Grell addressed this issue of Hulk in an interview: The Hulk story was badly done, and so blatantly homophobic that I think everybody with a brain in his head who read it was embarrassed by it. I was embarrassed to be working in an industry that would allow something like that to see print in the first place. It was a badly written story, with characters who were very badly portrayed. It only had the negative aspects, without showing a balance. I thought it was really in poor taste.[13] The storyline was controversial, and it would be years before Marvel would depict an openly homosexual superhero. Several writers later claimed that Shooter issued an edict during his tenure as editor in chief that there were “no gays in Marvel Comics.”[14]

“I AM GAY!” SUPERHEROES VERSUS THE CLOSET

The first gay Marvel superhero was introduced in the mid-1980s. Northstar, a mutant in the X-Men universe had superhuman speed and was able to fly. Over the course of his superhero career, Northstar was a member and leader of Alpha Flight, joined the X-Men multiple times, and worked with fellow Canadian mutant Wolverine. The character even briefly had a self-titled series in 1994. He was first introduced in the *Uncanny X-Men* # 120 in 1979, as a part of a Canadian superhero team named Alpha Flight. In 1983, Marvel tapped comic-book writer John Byrne to write an Alpha Flight series. Byrne later claimed that in his mind Northstar was homosexual from his inception, though during the time that Byrne wrote the series, from 1983 to 1985 the only thing to really imply that Northstar was gay was his lack of interest in women, though this was not unusual in superhero comics. Not everyone was happy with the character or his subtly implied sexuality. An anonymous self-identified gay comic-book writer summed up Northstar in 1988: Northstar was never openly gay, he used his powers for his own ends and was involved in some illegal activities, and he had the most abrasive personality in Marvel Comics, with the possible exception of the Hulk. Absolutely nobody in the Marvel Universe liked him, including his sister! It may have been impressive for Byrne to say, “I created the first gay super-hero,” but I think it’s more honest for him to say, “I created one of the worst gay super-heroes.” I don’t think he did gays any favors with Northstar. I want to be pleased that he created a gay character, but the one he created was such a jerk. He wasn’t much better than the rapists in the Hulk story.[15] Regardless of his likability, the character endured. In 1985, Byrne passed the series to writer Bill Mantlo, and afterward, Northstar’s sexuality became a bit more obvious. Byrne said of the new writer, “He’s trying to say the unsayable about Northstar.”[16] It turns out he was. Writer Bill Mantlo never outed Northstar, but over the next two years, he strongly hinted at his sexuality. Then, in 1987, Northstar was stricken by a mysterious illness. Mantlo indicated in interviews that he intended to reveal that Northstar had AIDS. “It [the AIDS storyline] would give me the opportunity to deal with a frightening, sad, and controversial topic in a comic book—which I had always understood Marvel was about.”[17] Before the story could be realized, however, Carl Potts, Alpha Flight’s editor, stepped in and deemed it inappropriate to have the only generally acknowledged gay character dying of AIDS. Marvel’s editor-in-chief Jim Shooter also chimed in and, according to Mantlo, told him that not only could Northstar not have AIDS but that he also could not be gay. As a result of Marvel’s demands,

Mantlo and Potts changed Northstar's illness mid-story arc. Northstar no longer had AIDS but instead was afflicted with a mysterious magical ailment. Writer Peter David summed up the conclusion of Northstar's storyline by writing, "The declaration was subsequently made that Northstar was, in fact, a magical being, and was dying because he was away from his magical homeland for too long. Yes, that's right . . . he wasn't gay. He was just a fairy. That's muuuuch better. And the protectors of superheroic masculinity breathed a sigh of relief. That was a close one." [18] Northstar subsequently disappeared to his magical fairy homeland and was never supposed to return. The character did, of course, return, and subsequent authors have simply ignored the storyline completely. Bill Mantlo somewhat bitterly told LGBT magazine *The Advocate* in 1987, "Northstar couldn't live as a gay character in comics, because it was too controversial, and he couldn't die as one because it was too controversial. . . . Quite honestly, I think it's hypocritical and pointless, but that's comics." [19] During the 1980s, treatment of homosexuality at DC Comics was almost as sporadic and uneven as at Marvel. Of instance, when rumors and speculation persisted that Star Boy of the Legion of Super-Heroes was gay, series creator Paul Levitz wrote him a girlfriend to dissuade any speculation about his sexuality. Meanwhile, in the early run of *John Constantine: Hellblazer*, Constantine had a good friend named Ray Monde, who was an English shopkeeper. Monde was an older man who was in a long-term monogamous relationship and remained faithful to his lover even after the man died.

His early storyline dealt with discrimination, gay bashing, and HIV. But he was a supporting character with no powers—not a superhero—and he was older; as a result, he was desexualized and nonthreatening. DC Comics' first real attempt at a gay superhero came in *Millennium*, in early 1988. Born in Peru, magician Gregorio De La Vega was chosen, along with nine other members, for the superhero team the New Guardians. He took the name Extrano, which means "strange" in Spanish, and he had magical powers. While Extrano never officially stated that he was gay, his sexuality was universally recognized. In fact, Extrano embodied nearly every stereotype of a gay man. He was flamboyant and colourful, and he referred to himself in the third person, as "Auntie." Extrano was mainly used as comic relief, and he never had a boyfriend. When the New Guardians got their own book in 1988, the title was offered to Steve Englehart, who had created the team for *Millennium*. Englehart wanted to

continue to use Extrano and to include political and topical issues from the real world. He wanted to do an AIDS story arc. Then editor-in-chief Dick Giordano okayed the story, but Englehart butted heads with the book's editor, Andy Helfer. According to Englehart, Helfer did not want any homosexual characters in the book, and he thought that Extrano was "cured" at the end of Millennium.[20] The two men compromised, and Extrano and two straight members of his team were exposed to HIV while fighting an "AIDS vampire," created by white supremacists named Hemo-Goblin.[21] Extrano was a controversial figure. Some disliked him because he was gay; others disliked him because he was an effeminate stereotype. Comic writer and artist Keith Giffen described Extrano as an "absolute atrocity" and set the cause of doing gay characters in comics back at least ten years. It was like hitting one on the head with a hammer." [22] Englehart defended the character, stating, "I don't think I was perpetuating a stereotype. There are flamboyant homosexuals. Is doing one perpetuating a stereotype? I reject the argument that he is stereotyped. There are plenty of people like this, and he happens to be one of them. I was just writing a person." [23] Horrific stereotype or not, Extrano was alive, gay, and a superhero at a time when that was a rare combination. In the late 1980s, some lesbian characters began to appear in the DC Comics universe. A police captain in Superman's Metropolis (Maggie Sawyer), and the Green Arrow's psychologist in Star City were both lesbians. These women were, however, small supporting characters and not superheroes. There were far fewer female superheroes than male at this point in comic history, so the lack of lesbian superheroes at a time when each of the big two publishers had only one gay superhero is understandable.[24] At the same time, Marvel and DC Comics' adherence to the Comic Code Authority meant that they could not utilize lesbians for sexualized and fetishistic purposes. In conjunction, this meant that there were no lesbian superheroes fighting in the big two. Then, in 1989, the comic code was revised. While still conservative and strict, the code's provisions about sexuality had relaxed considerably. The new code stated, "Scenes and dialogue involving adult relationships will be presented with good taste, sensitivity, and in a manner which will be considered acceptable by a mass audience. Primary human sexual characteristics will never be shown. Graphic sexual activity will never be depicted." [25] Homosexuality could still be outlawed as unacceptable for a mass audience, but the code removed the stricture against "sex perversion." The 1989 revisions to the CCA did not open the flood gates to a slew of new homosexual

superheroes, but it did signal, along with the gay characters of the 1980s, that attitudes were changing, albeit slowly.

In 1992, Marvel's gay superhero Northstar was back, no longer a fairy, but the leader of the Canadian superhero team Alpha Flight. Marvel hired new writer Scott Lobdell to take over the Alpha Flight book, and he changed comic history. In Alpha Flight #106, Northstar proclaimed, "I am gay." [26] It was the first time that a mainstream superhero declared his homosexuality. Lobdell was drawn to the character from the time that he was first offered the title. "Northstar had always fascinated me because he was always so angry. Why was that? Everyone working in comics and many fans knew he was gay—the always talented John Byrne made it very clear in both the comics and in interviews. But no one in the comic book universe seemed to know it," Lobdell explained in an interview. [27] With Jim Shooter no longer at Marvel, the CCA no longer as strict, and a writer who actually liked the character and supported his homosexuality, the time was right for the first mainstream superhero to come out. And come out he did. Northstar shouted "I am gay!" while fighting a Canadian hero turned villain named Major Mapleleaf, who dressed like a mountie and wanted to kill Northstar's newly adopted baby, who was born with HIV. Response to Northstar's outing was largely positive. An editorial even appeared in the New York Times applauding the comic and proclaiming, "Mainstream culture will one day make its peace with gay Americans. When that time comes, Northstar's revelation will be seen for what it is: a welcome indicator of social change." [28]

THE QUESTION: FINDING A PLACE FOR HOMOSEXUAL SUPERHEROES

Northstar's declaration, as important as it was, did not do much to change the tone and inclusion of homosexual characters in superhero comics. In fact, it was not until the twenty-first century that a marketed rise in the number of homosexual characters in the comics of the big two occurred. The CCA also began to fall apart at this time and lose its hold on the industry. DC Comics and Marvel both had "mature readers" distribution lines, and they did not submit those comics to the CCA for approval. In 2001, Marvel dropped out of the CCA and started to use its own ratings system.

Similar to what the Motion Picture Association of America used, the Marvel system assigned a rating based on age groups.[29] Wertham's fears and the impetus behind the Seduction of the Innocent occurred at the height of the Cold War and were driven by the McCarthy-era Red scare of the 1950s. By 2001, however, the Cold War had long dissipated, and many of the sociopolitical fears revolving around conformity were more or less forgotten. In the last decade, DC Comics and Marvel have attempted to increase the number of homosexual characters in their roster of superheroes. Some have been more critically and commercially successful than others. A few, such as the previously discussed Rawhide Kid, are reminiscent of earlier stereotypical attempts at homosexual characters. The campy, innuendo-spouting Kid, who never outright declares his sexuality, is fairly reminiscent of Extrano. There are other characters—lesbian and gay, adults and teenagers—who have finally broken through into mainstream superhero comics. These characters are well rounded and heroic; they are shown dating and fighting crime. Since 2003, the DC Comics universe has included two lesbians who are notable for their excellent characterization and for storylines that deal with their sexuality with a matter-of-fact tone. Hispanic detective Renee Montoya was first introduced in the televised cartoon *Batman: The Animated Series*, and she is one of the two characters to cross over from that show into the comic universe. She was heavily featured in *Gotham Central*, a comic about the police detectives of Gotham who must live and work in the city while being overshadowed by the city's masked superheroes, such as Batman. In one story arc, Montoya is forcibly outed at work and to her family when someone posts a picture of her kissing her girlfriend. When already-out lesbian police captain Maggie Sawyer, who was introduced in the 1980s, takes her aside to try to offer her advice and understanding, Montoya calls her out on her white privilege and storms away.[30] Rarely, if ever, had sexuality and race been so realistically dealt with in comics. Much of the credit goes to writers Greg Rucka and Ed Brubaker. Rucka stated in an interview that, to him, depicting Montoya as a lesbian was not a matter of rewriting the character: "It was clear the first time I read her. Other people out there wrote her as straight, and every time I read it, I read it that it was 'bearding.' She read to me as gay and in the closet. And I don't know why I saw that in the character, but literally from the moment I laid eyes on that character, I thought, 'Oh, she's in the closet.'"[31]

When *Gotham Central* ended and Rucka, along with writers Geoff Johns, Grant Morrison, and Mark Waid, began to work on DC Comics' epic yearlong 52, Montoya became a central character. In this series, Montoya becomes a private investigator and eventually takes over the mantle of the superhero the Question from her PI mentor Vic Sage. When Montoya becomes the Question, she is not Question Girl or Question Woman. She is a hero. More so, she does not show her cleavage or wear a short skirt. Whether it is progressive or stereotypical, Montoya, DC Comics' first major lesbian superhero, wears what her predecessor wore: a pinstripe suit. Montoya is joined in 52 by her sometimes girlfriend Kate Kane, aka Batwoman. Batwoman was first introduced in 1956 as a love interest for Batman to prove his heterosexuality after the release of *Seduction of the Innocent*. The character was not very popular and disappeared in the 1960s. According to Greg Rucka, the 2006 decision to reinvent Batwoman as a lesbian character in 52 was made by DC Comics' editors, not the writers. The change received a lot of press before the first issue was

even published. The *New York Times* wrote a story on the push for diversity at both DC Comics and Marvel, in which they described the as-yet-unseen Kane as a "buxom lipstick lesbian" who was "a lesbian socialite by night and a crime fighter by later in the night." [32] Rucka felt that all the early publicity placed too much focus on the character's sexuality. "When things like that happen," Rucka said, "it certainly gives the appearance of sexuality being more important than character. And sexuality is an element of character, not character. Saying the character is gay is like saying that character is white. It's an element, but it isn't the person." [33] The early hype did not hurt sales or diminish interest in Batwoman. She was successful enough to become the first lesbian superhero to get her own title, *Batwoman: Elegy*, which ran as *Detective Comics* #854–860 in 2009–2010. The inclusion of Kate Kane and Renee Montoya came as a part of a concentrated effort made by DC Comics and editor-in-chief Dan DiDio to diversify their characters. "There's a lot of talk about the 'DC agenda,'" Greg Rucka explained. "And you know what, there is an agenda, but that doesn't mean somebody in editorial is walking around saying, 'You, introduce three new black characters, two Arabs and one homosexual.' That's not the way it works. The agenda is, very overtly, to diversify the world of the DC universe because for the longest time, the DC universe was white and male, and that's not

representative.”[34] While not all these attempts at diversification survived beyond their initial runs, Kane and Montoya’s comics were commercially and critically successful. While Marvel’s editorial staff did not make the public declaration in favour of diversity that DC Comics did, it nonetheless released during the same period several new titles that featured homosexual characters, one of which was the Rawhide Kid. Despite having no sex, very little violence, and never stating outright that the Rawhide Kid, whose real name was Johnny Bart, was gay, the book came with a notice on the cover stating, “Parental Advisory Explicit Content.” The book was also released under Marvel’s MAX line, which featured comics that involved explicit content for mature readers. Although the Rawhide Kid was a relatively innocuous comic with no explicit content, its inclusion on the MAX label made the lead character’s implied homosexuality seem all the more salacious. Many within the gay and lesbian, as well as comic, communities question whether Kid represented a step forward for superhero equality or the continued marginalisation of homosexual characters. At the same time, Marvel had two high-profile homosexual teen relationships in major titles. Brian K. Vaughan co-created and wrote the Runaways beginning in 2003. The comic focused on a group of teenagers with assorted powers and abilities who ran away after they discover their parents are supervillains. One member of the group, Karolina Dean, is revealed to be an alien and a lesbian. In the second arc of the title, a new character, Xavin, arrives and declares that he is Karolina’s betrothed from a neighbouring planet. When Karolina reveals that she is a lesbian, Xavin is not upset and informs her that his species, Skrull, are shapeshifters, and he transforms into a she.[35] Xavin states that among her species, “changing our gender is no different than changing our hair color,” and she has no problem being a female to be with Karolina, whom she loves.[36]

Xavin’s gender is often questioned, especially by Molly, the youngest of the group. Xavin presents as male more often than female, though he does go back and forth. Karolina even questions Xavin’s gender when it is pointed out to her that Xavin presents as male most of the time unless the two of them are alone. When their relationship is questioned in the Young Avengers–Runaways Civil War crossover, Karolina explains, “He’s not my boyfriend! She’s my girlfriend . . . sometimes. Kind of.”[37] She expresses a similar sentiment later and states, “That’s my ‘betrothed’ you’re talking about! And when he’s a she, she’s actually really sweet.”[38] Karolina

seems to have much more invested in Xavin's gender than Xavin does. While Xavin's gender is questioned, the issue of his/her sexuality is not really explored. Karolina, as she makes quite plain, identifies as a lesbian, but aside from Xavin professing love for Karolina, he/she does not seem to identify with a specific form of sexuality. If, as Xavin implies, gender is not fixed on his/her planet, then perhaps sexuality is also fluid. Gender theorist Judith Butler argues that there is no link between gender and sexuality, stating, "No correlation can be drawn, for instance, between drag or transgender and sexual practice, and the distribution of hetero-, bi-, and homo-inclinations cannot be predictably mapped onto the travels of gender bending and changing." [39] Butler's theory, however, might not apply to shapeshifting aliens. In 2005, Marvel released the first issue of *Young Avengers*, created and written by openly gay writer Allan Heinberg. Within the team, two young male heroes—Billy Kaplan (aka Wiccan) and Teddy Altman (aka Hulkling)—are in an established relationship. Hulkling, it is revealed, is able to transform into his version of the Hulk because, like Xavin, he is shapeshifting Skrull alien, albeit one who was half-human and raised on Earth. Hulkling does not have the same attitudes about gender that Xavin does and always presents as a gay male. While some disapprove of the fact that, of the two high-profile homosexual couples in Marvel titles, both involve shapeshifting aliens, writer Allan Heiberg dismissed that criticism, stating in an interview, "It's actually meaningful to me that someone like Hulkling—who has the ability to change shape, to hide, to appear 'normal'—doesn't. He simply is who he is." Hulkling and Wiccan's relationship has remained in the background of the comic, and the two are rarely seen touching or engaging in displays of affection. They were, however, openly gay. In an early issue, Captain America forces the teens to admit their superhero secret identities to their parents. When Wiccan tries to tell his parents that he is a superhero, they think he is coming out as homosexual. "We've always known," his mom tells him. "And what you have to know is, we love you, we're proud of you." She then hugs both Hulkling and Wiccan and tells them, "We're just so happy you boys found each other." [40] That the two teen's relationship has remained largely unexplored has nothing to do with editorial pressure or fear of public backlash. Heinberg stated that Marvel has given him complete creative control over the characters and their sexuality. "If anything, I've been perhaps a bit too self-censoring, wanting to make sure that I'm not exploiting the characters' sexuality for the sake of pushing mainstream boundaries," Heinberg explained. He added, "My

primary goal in all my work is to keep the story moving forward at all times. When you're fighting Kang the Conqueror, it's tough to find time to make out.”[41] Marvel and DC Comics have both shown a willingness and desire to embrace homosexual superheroes in the past decade. The way that LGBT issues are dealt with may have more to do with the individual writers than with any cohesive strategy on the companies' part. Even with Jim Shooter's alleged pronouncement that there were “no gays in Marvel comics” and DC Comics' current attempts to diversify, there does not seem to be a marked difference in the number or portrayal of homosexual characters within the superhero comics of the big two.

MEANWHILE . . . THE FUTURE OF HOMOSEXUALITY IN SUPERHERO COMICS

In the past, fans could read a subtext of homosexuality in early comics via Batman and Robin or Wonder Woman (who, after all, was from an all-female island), but these characters were not queer identified, and mainstream superhero comics did not actually portray homosexual characters until the 1980s. In recent years, the inclusion of more homosexual superheroes in mainstream comic books coincides with the increased acceptance of LGBT individuals in American culture and the relaxation of the CCA. The establishment of new characters (e.g., the Runaways, the Young Avengers) and the reimagining of older characters (e.g., Batwoman) as homosexuals is a step toward gender and sexual equality in a medium known for embracing heteronormativity, hypermasculinization, and feminization. Some of the characters have been successful, some simply insulting, but their mere existence shows that the comic industry and comic readers are becoming increasingly accepting of homosexuality in superheroes. Superheroes are, after all, supposed to be the best, most idealized, most powerful, most righteous versions of ourselves. If Americans can embrace homosexual superheroes, then American culture and society seem poised to accept homosexuality as merely another possible trait of its citizens, like the ability to fly. “There are a lot of controversial subjects that aren't handled well in comics,” comic author Chuck Dixon told an interviewer in 1988. “Gays are just one segment of a long list. . . . I think comics have a double standard about offending

everybody. They don't want to offend the Moral Majority or the Bible Belt, or whoever they think they're going to offend. They think the subject of homosexuality would ring bells all over the country. . . . Homosexuality just seems to be the subject that we may not be ready to approach yet.”[42] By 2000, however, comics seemed ready to substantially broach the issue. Northstar—one of the first homosexual superheroes who for years was written into the closet, forced to become a fairy, and killed off several times—once again joined the X-Men, where he dealt with storylines involving homophobia, mentored teen gay superheroes, and even married his boyfriend, in 2012.

Charting the progress of the depictions of homosexual characters in mainstream superhero comics over the decades provides a window into understanding American attitudes about LGBT issues. In the early decades of the industry, the issue was completely ignored; in the postwar period, it was outlawed; and by the 1980s, when gay and lesbian characters did begin to appear, they were villains, insulting stereotypes, or shuffled off into fairyland. In the past decade, however, the big two have made a lot of progress toward including homosexual characters and issues in their books. While advancements have been made, there is still definite room for improvement. “Comics are already well behind mainstream media and advertising in terms of promoting the positive inclusion of gay characters, and I wouldn't look for the industry to be a prominent civil rights beacon anytime soon,” comic author Devin Grayson stated. However, she added, “Overall, the trend toward inclusion, although slow, has been steady and positive, and when the right people are in the right places and in the right frame of mind, the medium will be capable of some truly inspiring leaps forward.”[43] As mainstream American society has gradually become more accepting of homosexuality, superhero comics have followed suit, though often years, if not decades, behind film and television. If Grayson is correct, then the mainstream comics industry is never going to be a progressive cultural force for sexuality and gender equality. It is still clear, however, that in the past decade, the big two—and some of their writers, artists, and editors—have made an effort to depict homosexual superheroes as well-rounded, fleshed-out characters who are just as realistic as the next superstrong, shapeshifting half-alien.

NOTES

1. Bradford Wright, *Comic-Book Nation: The Transformation of Youth Culture in America* (New York: The Johns Hopkins University Press, 2003), xv.
2. Frederic Wertham, *Seduction of the Innocent* (New York: Main Road Books, 2004), 52.
3. *Batman #84* (New York: DC Comics, 1954).
4. Wertham, *Seduction of the Innocent*, 189–90.
5. David Hajdu, *The Ten-Cent Plague: The Great Comic-Book Scare and How It Changed America* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2008), 171.
6. Hajdu, *The Ten-Cent Plague*, 264.
7. Hajdu, *The Ten-Cent Plague*, 191.
8. Amy Kiste Nyberg, *Seal of Approval: The History of the Comics Code* (Jackson: University of Mississippi Press, 1998), 168.
9. Nyberg, *Seal of Approval*, 120.
10. Reinhold Reitberger and Wolfgang Fuchs, *Comics: Anatomy of a Mass Medium* (Boston: Little, Brown, 1970), 122.
11. *Hulk Magazine #23*, 1980.
12. John Donald Gustav-Wrathall, *Take the Young Stranger by the Hand: Same-Sex Relations and the YMCA* (Chicago: University of Chicago), 1998.
13. Andy Mangles, “Out of the Closet and into the Comics: Gays in Comics—The Creations and the Creators, Part I,” *Amazing Heroes* 143 (June 15, 1988): 40.
14. Mangles, “Out of the Closet, Part I” 43.
15. Mangles, “Out of the Closet, Part I,” 43.
16. Peter Sanderson, “The Big Switch,” *Amazing Heroes* 76 (1985): 27.

17. Mangels, "Out of the Closet, Part I," 44.
18. Peter David, "When You Wish upon a Northstar," February 14, 1992, <http://www.peterdavid.net/index.php/2004/11/23/when-you-wish-upon-northstar/>.
19. Mangels, "Out of the Closet, Part I," 44.
20. Andy Mangels, "Out of the Closet and into the Comics: Gays in Comics—The Creations and the Creators, Part II," *Amazing Heroes* 144 (July 1, 1988): 51.
21. Steve Englehart, *The New Guardians* #1.1 (DC Comics, 1988).
22. Mangels, "Out of the Closet, Part II," 49.
23. Mangels, "Out of the Closet, Part II," 48.
24. Wonder Woman was the only female comic hero to continuously remain in print, beginning in 1941 and only briefly taking a hiatus in 1986. In 2011, DC Comics relaunched the comic, issuing *Wonder Woman* #1.
25. Nyberg, *Seal of Approval*, 178.
26. Scott Lobdell, *Alpha Flight* #106 (New York: Marvel, 1992).
27. Emmett Furey, "Homosexuality in Comics, Part II," *Comic Book Resources News*, July 17, 2007, <http://www.comicbookresources.com/?page=article&id=10809>.
28. "Editorial," *New York Times*, January 24, 1992, A28.
29. In 2010, DC Comics was one of the last companies still participating in the Comics Code Authority. As of January 2011, all companies have stopped submitting their comics to the authority, and the code is now obsolete.
30. Ed Brubaker and Greg Rucka, *Gotham Central, Book 2: Jokers and Madmen* (New York: DC Comics, 2004).
31. Furey, "Homosexuality in Comics, Part II."
32. George Gustines, "Straight (and Not) out of the Comics" *New York Times*, May 28, 2006, A25.
33. Furey, "Homosexuality in Comics, Part II."

34. Furey, "Homosexuality in Comics, Part II."
35. Brian K. Vaughan, *Runaways* #2.7 (New York: Marvel, 2004).
36. Brian K. Vaughan, *Runaways* #2.8 (New York: Marvel, 2004).
37. Zeb Wells, *Civil War: Young Avengers and Runaways* #1 (New York: Marvel, 2006).
38. Zeb Wells, *Civil War: Young Avengers and Runaways* #2 (New York: Marvel, 2006).
39. Judith Butler, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Psychology Press, 1990), xiv.
40. *Young Avengers* #2.
41. Emmett Furey, "Homosexuality in Comics: Part IV," *Comic Book Resources News*, July 19, 2007, <http://www.comicbookresources.com/?page=article&id=10809>.
42. Mangels, "Out of the Closet, Part I," 53.
43. Furey, "Homosexuality in Comics: Part IV."

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ

Κεφάλαιο 9

Super Gay

Απεικονίσεις της ομοφυλοφιλίας στα mainstream κόμικς υπερηρώων

Kara Kvaran,

Πανεπιστήμιο του Άκρον

Ο πρώτος ομοφυλόφιλος υπερήρωας της Marvel Comics που απέκτησε το δικό του βιβλίο, ο Rawhide Kid (Ρόχαιντ Κιντ), δέχτηκε τα πυρά τόσο των ομάδων υπέρ όσο και κατά των ομοφυλοφιλικών δικαιωμάτων. Οι πολέμιοι του είδους θεωρούσαν ότι ένας γκέι υπερήρωας θα εξέθετε, τουλάχιστον, τους νέους στην ομοφυλοφιλία και, στη χειρότερη, θα ενθάρρυνε μια τέτοια συμπεριφορά. Οι άλλοι αντιτάχθηκαν στον θηλυπρεπή και γεμάτο υπονοούμενα Kid, περισσότερο για την απεικόνισή του ως ένα υποτιμητικό γκέι στερεότυπο που οδηγούσε πάρα πολλά βήματα πίσω τα δικαιώματα των γκέι. Ο Rawhide Kid δημιουργήθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1950 ως ένα

υγιές πρότυπο ενός καθωσπρέπει ήρωα καουμπόι. Ο Kid παρέμεινε δημοφιλής κατά τις δεκαετίες του 1960 και του 1970, αλλά ‘σκοτώθηκε’ (ΣτΜ: αποσύρθηκε από τη σειρά) το 1979. Το 2003, ο Ron Zimmerman άρχισε να γράφει μια νέα σειρά περιπετειών του Rawhide Kid, με σκίτσα του αρχικού καλλιτέχνη του Kid, John Severin, ο οποίος ήταν σχεδόν ογδόντα δύο ετών. Η επιλογή του Zimmerman -ενός κωμικού, συγγραφέα κόμικς και συνεργάτη του Howard Stern Show- για τη συγγραφή της σειράς δείχνει ότι η Marvel προσπάθησε να δημιουργήσει κάτι διασκεδαστικό και θεατρικό παρά προοδευτικό. Το βιβλίο ήταν γεμάτο με μη ειρωνικό επιτηδευμένο περιεχόμενο που καλούσε τον αναγνώστη να γελάσει με την υπόθεση ενός ομοφυλόφιλου και θηλυπρεπούς καουμπόι ο οποίος υπονοούσε διαρκώς ότι ήταν ομοφυλόφιλος χωρίς ποτέ να το δηλώνει ρητά, σοκάροντας τους υποστηρικτικούς χαρακτήρες όντας ταυτόχρονα κραυγαλέος και σκληροτράχηλος. Υποτίθεται ότι παρουσίαζε μια ξεκαρδιστική αντίφαση: έναν ομοφυλόφιλο που διέπρεψε στις ηγεμονικά/κυρίαρχες αρρενωπές εικόνες του καουμπόι και του πιστολέρο της Παλιάς Άγριας Δύσης.

Η ίδια η ύπαρξη του Rawhide Kid σηματοδοτεί μια μετάβαση από τις προηγούμενες τοποθετήσεις σχετικά με την ομοφυλοφιλία και τα κόμικς. Τον εικοστό αιώνα, τα κόμικς συχνά κατηγορούνταν ότι περιείχαν ομοφυλοφιλικούς υπαινιγμούς οι οποίοι θα μπορούσαν να καλλιεργήσουν και να ενθαρρύνουν τέτοιες αποκλίνουσες συμπεριφορές στους νεαρούς και ευεπηρεάστους αναγνώστες τους. Στον εικοστό πρώτο αιώνα, η ομοφυλοφιλία έχει γίνει το επίκεντρο των υπερηρωικών χαρακτήρων κόμικς και των ιστοριών που ασχολούνται άμεσα με ομοφυλοφιλικά ζητήματα. Οι καιροί και η αμερικανική στάση απέναντι στην ομοφυλοφιλία και τα κόμικς έχουν αλλάξει. Μπορούμε να αποκτήσουμε μια βαθύτερη κατανόηση των αντιλήψεων απέναντι στην ομοφυλοφιλία μέσα στην υποκουλτούρα των κόμικς εξετάζοντας τη μετατόπιση από το αντιληπτό ομοφυλοφιλικό υποκείμενο των πρώτων κόμικς υπερηρώων μέχρι την ολοένα και πιο κανονιστική συμπερίληψη γκέι και λεσβιών χαρακτήρων σε πασίγνωστα franchises όπως οι X-Men (Εξ-Μεν) και ο Batman (Μπάτμαν). Πολλές απεικονίσεις της ομοφυλοφιλίας μέσα σε κόμικς υπερηρώων, όπως ο Rawhide Kid, παρουσιάζουν προσβλητικά στερεότυπα, ενώ άλλες προσφέρουν μια πιο ρεαλιστική απεικόνιση των γκέι και λεσβιακών φαινομένων. Ως υλικές εκφάνσεις του πολιτισμού, τα κόμικς παρέχουν ένα παράθυρο στις κοινωνικές στάσεις και πεποιθήσεις αυτού του πολιτισμού, όπως ο κινηματογράφος, η

τηλεόραση και η λογοτεχνία. Ο ιστορικός κόμικς Bradford Wright εξήγησε τη σύνδεση μεταξύ του αμερικανικού πολιτισμού και των κόμικς: "Με απλά λόγια, οι φόρμουλες που απευθύνονται στο κοινό τείνουν να πολλαπλασιάζονται και να αντέχουν, ενώ εκείνες που δεν το κάνουν, έχουν το αντίθετο αποτέλεσμα. Ως μέσα με τη βοήθεια των οποίων οι μεταβαλλόμενες αξίες και παραδοχές συσκευάζονται σε μαζικά εμπορεύματα, οι φόρμουλες είναι η συνέπεια των καθοριστικών πιέσεων που ασκούνται από τους παραγωγούς και τους καταναλωτές, καθώς και από τις ιστορικές συνθήκες που επηρεάζουν και τους δύο." [1] Όσον αφορά τις πολιτιστικές στάσεις απέναντι στην ομοφυλοφιλία, τα κόμικς -ιδιαίτερα τα mainstream κόμικς με υπερήρωες- αντιπροσωπεύουν αρκετά εμπόδια, πραγματικά και φανταστικά, προς την ισότητα των ομοφυλοφίλων και των λεσβιών. Υπήρξε, για παράδειγμα, αντίσταση από τους εκδότες που θεωρούσαν ότι οι ομοφυλόφιλοι χαρακτήρες δεν ταίριαζαν με το βασικό δημογραφικό τους κοινό. Αυτοί οι εκδότες συχνά φοβόντουσαν μήπως προσβάλουν ομάδες αντιομοφυλοφιλικών ακτιβιστών και επέμεναν να εκδίδουν κόμικς με κεντρικούς ομοφυλόφιλους χαρακτήρες στο πλαίσιο των γραμμών διανομής τους μόνο για ενήλικες. Η ισότητα των ομοφυλόφιλων υπερηρώων αντιμετώπισε επίσης την αντίσταση των οπαδών που προσκολλώνται σε στενούς και παραδοσιακούς τρόπους θηλυκότητας, αρρενωπότητας και σεξουαλικότητας. Μια ενδελεχής εξέταση της ιστορίας των γκέι και λεσβιακών αναπαραστάσεων στα mainstream κόμικς υπερηρώων αποκαλύπτει ότι η αρχική αντίσταση εκ μέρους των δύο μεγάλων εκδοτών (Marvel και DC Comics) και η αυτολογοκρισία (μέσω του Comics Code Authority [CCA]) σήμαινε ότι το κίνημα για την απελευθέρωση των ομοφυλοφίλων της δεκαετίας του 1970 παρέκαμψε τα κόμικς υπερηρώων. Ως αποτέλεσμα, η βιομηχανία έμεινε πίσω σε σχέση με άλλες μορφές μέσων ενημέρωσης όσον αφορά την αντιμετώπιση της ομοφυλοφιλίας. Η τάση αυτή άλλαξε την τελευταία δεκαετία, καθώς τόσο η Marvel όσο και η DC Comics κατέβαλαν προσπάθειες να συμπεριλάβουν ομοφυλόφιλους χαρακτήρες και ιστορίες στους μεγάλους τίτλους τους, ενώ τα τελευταία χρόνια η απεικόνιση των λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και τρανσέξουαλ (ΛΟΑΤ) ατόμων στα κόμικς έχει βελτιωθεί σημαντικά.

Αυτό το κεφάλαιο περιγράφει λεπτομερώς μόνο την ιστορία της ομοφυλοφιλίας στα mainstream κόμικς υπερηρώων που δημοσιεύονται από τη Marvel και τη DC Comics. Ενώ υπάρχει ένα ακμάζον υποείδος ανεξάρτητων κόμικς και graphic novels με queer

προσανατολισμό, η παρούσα μελέτη ασχολείται μόνο με τα πιο mainstream κόμικς. Ενώ τα ανεξάρτητα κόμικς ή εκείνα που απευθύνονται σε ομοφυλόφιλη ή queer δημογραφική ομάδα είναι σίγουρα άξια μελέτης και θα συνέβαλαν στην καλύτερη κατανόηση των κόμικς και της λαϊκής κουλτούρας, το παρόν κεφάλαιο επικεντρώνεται σε εκείνα που εκδίδονται από τη Marvel και τη DC Comics. Η επιλογή αυτή έγινε για διάφορους λόγους. Αυτές οι δύο εκδόσεις ελέγχουν, μακράν, το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς κόμικς και τα βιβλία τους απευθύνονται στο ευρύτερο δυνατό κοινό. Τέλος, η εξέταση μόνο των προϊόντων τους θέτει ένα βολικό και διαχειρίσιμο όριο στην παρούσα μελέτη.

Ο BATMAN ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΕΙ ΤΟΥΣ ΑΘΩΟΥΣ: Η CCA ΚΑΙ Η ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ

Ο Superman (Σούπερμαν), ο πρώτος δημοφιλής υπερήρωας των κόμικς, έκανε το ντεμπούτο του το 1938. Ο Jerry Siegel και ο Joe Shuster -δύο Εβραίοαμερικανοί δεύτερης γενιάς της μεσαίας τάξης- συνδύασαν τον ενθουσιασμό τους για τη λαϊκή κουλτούρα, την πίστη τους στο αμερικανικό όνειρο και τις εφηβικές φαντασιώσεις τους για τη δύναμη και την αντοχή ώστε να δημιουργήσουν ένα πρότυπο υπερήρωα, τον Superman. Με τον τρόπο αυτό, εγκαινίασαν τη χρυσή εποχή των κόμικς. Σε αυτή την πρώιμη περίοδο, από τα τέλη της δεκαετίας του 1930 έως τις αρχές της δεκαετίας του 1950, οι υπερήρωες πολλαπλασιάστηκαν και τα κόμικς άνθισαν. Η νέα βιομηχανία, ωστόσο, δεν ήταν χωρίς αντιπάλους, και μέχρι τη δεκαετία του 1950, πολλοί άρχισαν να κατηγορούν τα κόμικς για την αύξηση της νεανικής παραβατικότητας. Το 1954, ο Dr. Frederick Wertham δημοσίευσε ένα καυστικό κατηγορητήριο για τα κόμικς και τις αρνητικές επιπτώσεις που είχαν στους Αμερικανούς νέους. Στο βιβλίο "Αποπλάνηση των αθώων: Η επιρροή των κόμικς στη νεολαία του σήμερα", ο Wertham υποστήριξε ότι τα κόμικς μετέτρεπαν τους εφήβους σε βίαιους παραβάτες και ενθάρρυναν τη σεξουαλική διαστροφή: "Η χρόνια διέγερση, ο πειρασμός και η αποπλάνηση από τα κόμικς είναι ένας παράγοντας που συμβάλλει στην κακή προσαρμογή πολλών παιδιών." [2] Το Batman #84, "Δέκα νύχτες φόβου!" περιλάμβανε μια σκηνή από την καθημερινή ζωή του Batman και του μικρού βοηθού του, του Robin (Ρόμπιν). "Πρωί. Και ξεκινάει όπως κάθε πρωινή ρουτίνα στη ζωή του

εκατομμυριούχου Bruce Wayne (Μπρους Γουέιν) και του προστατευόμενου του, Dick Grayson (Ντικ Γκρέισον)", ανέφερε η έκθεση[3]. Το αντίστοιχο εξώφυλλο απεικόνιζε τους δύο χαρακτήρες με τις πιτζάμες τους να ξυπνούν μαζί στο κρεβάτι. Αν και το πιο σίγουρο είναι ότι αυτή η πράξη δεν είχε σκοπό να σεξουαλικοποιηθεί, αυτό το ένα πάνελ (που δημοσιεύτηκε επίσης το 1954) προβάλλεται συχνά από εκείνους που πιστεύουν ότι υπάρχει μια ισχυρή υποβόσκουσα ομοφυλοφιλική τάση στους υπερήρωες. Ο Wertham επισημαίνει επίσης για τον Batman: "Ο τύπος ιστορίας του Batman μπορεί να διεγείρει σε ομοφυλοφιλικές φαντασιώσεις τα παιδιά, τη φύση των οποίων μπορεί να μην έχουν συνείδηση". Για τον Wertham, οι σεξουαλικές συνυποδηλώσεις του κόμικ ήταν προφανείς: "Μόνο κάποιος που αγνοεί τις βασικές αρχές της ψυχιατρικής και της ψυχοπαθολογίας του σεξ μπορεί να μην αντιληφθεί το πέπλο ομοερωτισμού που χρωματίζει τις περιπέτειες του ώριμου "Batman" και του νεαρού φίλου του "Robin"."[4] Ο Wertham δεν ήταν ο πρώτος που επιτέθηκε στα κόμικς και τα συνέδεσε με την παραβατικότητα των ανηλίκων. Το 1950, μια νέα επιτροπή της αμερικανικής Γερουσίας, που συγκλήθηκε για να επιθεωρήσει το διακρατικό έγκλημα, διερεύνησε επίσης τα κόμικς για την προώθηση της νεανικής παραβατικότητας[5]. Οι ακροάσεις συνεχίστηκαν το 1954 και αυτή τη φορά ο Wertham κατέθεσε ενώπιον του Κογκρέσου. Άσκησε κριτική σε όλα τα κόμικς, αλλά ανέφερε τα κόμικς με υπερήρωες ως ιδιαίτερα επιζήμια για τους νέους[6]. αν και ο Wertham δεν ανέφερε ρητά τη σεξουαλικότητα στις ακροάσεις, το θέμα χρησίμευσε ως πλατφόρμα για τις ιδέες του. με την 'Αποπλάνηση των Αθώων' να κερδίζει σε δημοτικότητα και τις ακροάσεις της επιτροπής της Γερουσίας να τραβούν δυσμενή προσοχή και διαμαρτυρία για τη βιομηχανία κόμικς, οι εκδότες αποφάσισαν να προλάβουν οποιαδήποτε λογοκρισία δημιουργώντας τον δικό τους κώδικα, παρόμοιο με τον κώδικα Hays, που διέπει την κινηματογραφική βιομηχανία του Χόλιγουντ από τη δεκαετία του 1930. Με αυτό το σκεπτικό, ιδρύθηκε η Comics Magazine Association of America, και μια από τις πρώτες πράξεις της ήταν η ίδρυση της CCA, το οποίο εφεξής θα ενέκρινε κάθε κόμικ πριν από την πώλησή του. Τα εγκεκριμένα κόμικς θα έφεραν ένα λογότυπο της CCA στο εξώφυλλό τους για να αποδεικνύουν ότι τα πρότυπα είχαν τηρηθεί. Ο κώδικας ήταν μακροσκελής και αυστηρός. Ο ιστορικός των κόμικς David Hajdu έγραψε για τη CCA: "Ο Κώδικας ήταν ένα πρωτοφανές (και δεν ξεπεράστηκε ποτέ) μνημείο αυτοεπιβαλλόμενης καταπίεσης και σεμνοτυφίας."[7] Υπήρχαν αρκετές διατάξεις στη νέα CCA που ρύθμιζαν τη σεξουαλικότητα και τον γάμο. Η ομοφυλοφιλία δεν απαγορεύεται ποτέ ρητά και

εμφατικά, αλλά στη γλώσσα της δεκαετίας του 1950, οι απεικονίσεις ή οι υπονοούμενα της ομοφυλοφιλίας δεν θα ήταν ανεκτές. Αυτό το τμήμα του κώδικα ανέφερε: "Οι παράνομες σεξουαλικές σχέσεις δεν πρέπει ούτε να υπονοούνται ούτε να απεικονίζονται. Οι βίαιες ερωτικές σκηνές καθώς και οι σεξουαλικές ανωμαλίες είναι απαράδεκτες".

Επιπλέον, η σεξουαλική πράξη πρέπει να οδηγεί στο γάμο, κάτι που ήταν, φυσικά, αδύνατο για τα ομόφυλα ζευγάρια. Σύμφωνα με τον κώδικα, "η μεταχείριση των ιστοριών αγάπης-ρομάντζου πρέπει να τονίζει την αξία του σπιτιού και την ιερότητα του γάμου". Τέλος -με ίσως τον πιο καταδικαστικό για την πιθανή συμπερίληψη οποιουδήποτε μελλοντικού ομοφυλόφιλου χαρακτήρα τρόπο- ο κώδικας ανέφερε: "Η σεξουαλική διαστροφή ή οποιοδήποτε συμπέρασμα προς αυτήν απαγορεύεται αυστηρά." [8] Η σεξουαλική διαστροφή ήταν ευρέως κατανοητή ως περιλαμβάνουσα την ομοφυλοφιλία. Έτσι, αν η ομοφυλοφιλία απουσίαζε πριν από την εφαρμογή του κώδικα, ήταν παράνομη μετά. Ως αποτέλεσμα της CCA, το κίνημα για την απελευθέρωση των ομοφυλοφίλων που πυροδοτήθηκε από τα επεισόδια του Stonewall το 1969 και η ώθηση για την ισότητα των ΛΟΑΤ φάνηκε να παρακάμπτει τον κόσμο των υπερηρώων. Οι ομοφυλόφιλοι χαρακτήρες εξορίστηκαν από τα mainstream κόμικς καθ' όλη τη δεκαετία του 1980. Πράγματι, σχεδόν κάθε πτυχή της σεξουαλικότητας ήταν ουσιαστικά απύσχα από τα mainstream κόμικς αυτή την εποχή. Οι Reinhold Reitberger και Wolfgang Fuchs ανέλυσαν την έλλειψη σεξουαλικότητας στα κόμικς στη μελέτη τους του 1970 Comics: Η ανατομία ενός Μαζικού Μέσου: "Τόσο οι υπερήρωες όσο και οι σούπερ κακοποιοί φαίνεται να μην έχουν απολύτως τίποτα να δείξουν κάτω από τα στενά κολάν τους- όλοι τους φαίνονται να είναι φτωχά ανδρόγυνα όντα - ερμαφρόδιτοι που στερούνται πρωταρχικών σεξουαλικών οργάνων. Οι φιγούρες του Jack Kirby (Τζακ Κίρμπι) που στέκονται πάντα με τα πόδια τους σε απόσταση τουλάχιστον ενός μέτρου μεταξύ τους, κάνουν αυτή την έλλειψη αρκετά εμφανή." [9] Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι πιθανή φιλελευθεροποίηση του κώδικα θα μπορούσε να συμβεί την επόμενη δεκαετία και να καταστήσει τα mainstream κόμικς πιο αντιπροσωπευτικά της σεξουαλικότητας στην πραγματική ζωή." [10] Το 1989 έγινε τελικά μια ουσιαστική αναθεώρηση του κώδικα. Στο μεσοδιάστημα, όταν εμφανίζονταν ομοφυλόφιλοι χαρακτήρες, πράγμα που συνέβαινε σπάνια, ήταν κυρίως κακοήθη στερεότυπα αντιπάλων. Το πρώτο

mainstream βιβλίο με υπερήρωες που παρουσίασε ομοφυλόφιλους χαρακτήρες ήταν το Marvel's Hulk Magazine #23, που δημοσιεύτηκε το 1980. Σε αυτή την ιστορία, ο φιλήσυχος επιστήμονας Bruce Banner (Μπρους Μπάνερ), ο οποίος όταν θυμώνει αρκετά μετατρέπεται στον Hulk (Χαλκ), στριμώχνεται στα ανδρικά ντους του YMCA (ΣτΜ: η αντίστοιχη αδελφότητα των νέων Γ.Ε.Χ.Α.) από δύο επίδοξους βιαστές, τον Dewey και τον Luellen. Οι άνδρες τον σπρώχνουν στον τοίχο ενώ είναι γυμνός. Όταν ο Banner, με μια κάπως ανήσυχη έκφραση στο πρόσωπό του, τους ρωτάει τι θέλουν, ο ένας απαντάει "Χμ! Είσαι απαλός! Και κατάσπρος-και έχεις τα πιο χαριτωμένα μαγουλάκια." [11] Στη συνέχεια ρωτάει τον Dewey, τον συνάδελφό του και επίδοξο βιαστή, αν πιστεύει ότι ο Banner θα κλαγούρισει. Καθώς η επίθεση εξελίσσεται, ο Banner παραδόξως δεν μεταμορφώνεται σε Hulk, ούτε καν όταν είναι γονατιστός και ο Dewey αρχίζει να γδύνεται. Ο Banner, όπως καταλαβαίνει ο αναγνώστης, φοβάται περισσότερο να μεταμορφωθεί σε Hulk παρά να βιαστεί. Καταφέρνει να ξεφύγει απειλώντας ότι θα μεταμορφωθεί σε Hulk, χωρίς να χρειαστεί να μεταμορφωθεί. Μετά τη φυγή του, ωστόσο, ο Banner κατακλύζεται από "φόβο, τρόμο και απέχθεια", σε ένα κοντινό σοκάκι και δεν μπορεί να σταματήσει τον εαυτό του από το να μεταμορφωθεί σε Hulk. Το γεγονός ότι ο Bruce Banner κυριεύεται από έντονα συναισθήματα μετά από μια απόπειρα σεξουαλικής επίθεσης είναι ίσως το πιο ρεαλιστικό και λιγότερο προσβλητικό μέρος αυτής της ιστορίας. Το κόμικ γράφτηκε από τον αρχισυντάκτη της Marvel Jim Shooter και έλαβε σε έναν μεγάλο βαθμό αρνητική ανταπόκριση. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι ο Shooter επέλεξε ένα αποδυτήριο των YMCA ως σκηνικό για την απόπειρα επίθεσης. Τα YMCA ήταν γνωστά εκείνη την εποχή, ειδικά στη Νέα Υόρκη, ως σημαντικά κέντρα και πόλοι έλξης της gay cruising κουλτούρας. [12] Το γεγονός αυτό αναγνωρίστηκε τόσο ευρέως, ώστε η ωδή του μουσικού συγκροτήματος Village People στα YMCA, με τον ομώνυμο τίτλο που κυκλοφόρησε το 1978, έφτασε στο νούμερο 2 των αμερικανικών charts στις αρχές του 1979. Στα χαρτιά, επρόκειτο για επίθεση ενός κωμικού χαρακτήρα σε έναν άλλο κωμικό χαρακτήρα, αλλά μπορεί εύκολα να διαβαστεί ως επίθεση στην κουλτούρα των ομοφυλόφιλων. Οι πρώτοι ανοιχτά γκέι χαρακτήρες στα κόμικς ήταν σεξουαλικά αρπακτικά που τριγυρνούσαν σε δημόσια ντους αναζητώντας ανυποψίαστους στρέιτ άντρες για να βιάσουν. Απαντώντας στην κριτική, ο Shooter ισχυρίστηκε ότι η ιστορία βασίστηκε σε ένα γεγονός που του συνέβη. Λίγοι άνθρωποι πείστηκαν. Ο συγγραφέας κόμικς Mike Grell ασχολήθηκε με το θέμα αυτό του Hulk σε μια συνέντευξη: Η ιστορία του Hulk ήταν κακοφτιαγμένη και τόσο απροκάλυπτα

ομοφοβική που νομίζω ότι όλοι όσοι είχαν μυαλό στο κεφάλι τους και τη διάβασαν ντράπηκαν από αυτήν. Εγώ ντρεπόμουν που δούλευα σε μια βιομηχανία που επέτρεπε κάτι τέτοιο να τυπωθεί. Ήταν μια κακογραμμένη ιστορία, με χαρακτήρες που απεικονίζονταν πολύ άσχημα. Είχε μόνο τις αρνητικές πτυχές, χωρίς να παρουσιάζει μια ισορροπία. Θεωρούσα ότι ήταν πραγματικά κακόγουστο[13]. Η ιστορία ήταν αμφιλεγόμενη και θα περνούσαν χρόνια μέχρι η Marvel να απεικονίσει έναν ανοιχτά ομοφυλόφιλο υπερήρωα. Αρκετοί συγγραφείς ισχυρίστηκαν αργότερα ότι ο Shooter εξέδωσε διάταγμα κατά τη διάρκεια της θητείας του ως αρχισυντάκτης ότι "δεν υπήρχαν γκέι στα Marvel Comics"[14].

"ΕΙΜΑΙ ΓΚΕΙ!" ΟΙ ΥΠΕΡΗΡΩΕΣ ENANTION ΤΗΣ "ΝΤΟΥΛΑΠΙΑΣ" (ΣτΜ: περίοδος κρυφής ομοφυλοφιλίας)

Ο πρώτος γκέι υπερήρωας της Marvel παρουσιάστηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1980. Ο Northstar (Νόρθσταρ), ένας μεταλλαγμένος στο σύμπαν των X-Men είχε υπεράνθρωπη ταχύτητα και μπορούσε να πετάει. Κατά τη διάρκεια της καριέρας του ως υπερήρωας, ο Northstar ήταν μέλος και ηγέτης της Alpha Flight, εντάχθηκε πολλές φορές στους X-Men και συνεργάστηκε με τον συντοπίτη του Καναδό μεταλλαγμένο Wolverine (Γούλβεριν). Ο χαρακτήρας είχε μάλιστα για λίγο μια ομώνυμη σειρά το 1994. Παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Uncanny X-Men # 120 το 1979, ως μέλος μιας καναδικής ομάδας υπερηρώων με το όνομα Alpha Flight. Το 1983, η Marvel προσέλαβε τον συγγραφέα κόμικς John Byrne για να γράψει μια σειρά Alpha Flight. Ο Byrne ισχυρίστηκε αργότερα ότι στο μυαλό του ο Northstar ήταν ομοφυλόφιλος από την αρχή του, αν και κατά τη διάρκεια της περιόδου που ο Byrne έγραφε τη σειρά, από το 1983 έως το 1985, το μόνο πράγμα που πραγματικά υπονοούσε ότι ο Northstar ήταν ομοφυλόφιλος ήταν η έλλειψη ενδιαφέροντος για τις γυναίκες, αν και αυτό δεν ήταν ασυνήθιστο στα κόμικς με υπερήρωες. Δεν ήταν όλοι ευχαριστημένοι με τον χαρακτήρα ή τη διακριτικά υπονοούμενη σεξουαλικότητά του. Ένας ανώνυμος αυτοπροσδιοριζόμενος ως ομοφυλόφιλος συγγραφέας κόμικς συνόψισε τον Northstar το 1988: "Ο Northstar δεν ήταν ποτέ ανοιχτά ομοφυλόφιλος, χρησιμοποιούσε τις δυνάμεις του για τους δικούς του σκοπούς και εμπλεκόταν σε κάποιες παράνομες δραστηριότητες και είχε την πιο τραχιά προσωπικότητα στα

κόμικς της Marvel, με πιθανή εξαίρεση τον Hulk. Απολύτως κανένας από τους σύμπαν της Marvel τον συμπαθούσε, συμπεριλαμβανομένης της αδελφής του! Μπορεί να ήταν εντυπωσιακό για τον Byrne να πει: "Δημιούργησα τον πρώτο γκέι υπερήρωα", αλλά νομίζω ότι είναι πιο ειλικρινές να πει: "Δημιούργησα έναν από τους χειρότερους γκέι υπερήρωες". Δεν νομίζω ότι έκανε χάρη στους γκέι με τον Northstar. Θέλω να είμαι ευχαριστημένος που δημιούργησε έναν γκέι χαρακτήρα, αλλά αυτός που δημιούργησε ήταν τόσο ηλίθιος. Δεν ήταν πολύ καλύτερος από τους βιαστές στην ιστορία του Hulk." [15] Ανεξάρτητα από τη συμπάθειά του, ο χαρακτήρας άντεξε. Το 1985, ο Byrne παρέδωσε τη σειρά στον συγγραφέα Bill Mantlo, και στη συνέχεια, η σεξουαλικότητα του Northstar έγινε λίγο πιο εμφανής. Ο Byrne είπε για τον νέο συγγραφέα: "Προσπαθεί να πει τα ανείπωτα για τον Northstar" [16]. Ο συγγραφέας Bill Mantlo δεν αποκάλυψε ποτέ τη σεξουαλικότητα του Northstar, αλλά τα επόμενα δύο χρόνια, την υπαινίχθηκε έντονα. Τότε, το 1987, ο Northstar χτυπήθηκε από μια μυστηριώδη ασθένεια. Ο Mantlo ανέφερε σε συνεντεύξεις του ότι σκόπευε να αποκαλύψει ότι ο Northstar είχε AIDS. "Θα μου έδινε [η ιστορία του AIDS] την ευκαιρία να ασχοληθώ με ένα τρομακτικό, θλιβερό και αμφιλεγόμενο θέμα σε ένα κόμικς - κάτι που πάντα καταλάβαινα ότι αφορούσε τη Marvel." [17] Ωστόσο, πριν η ιστορία υλοποιηθεί, παρενέβη ο Carl Potts, εκδότης της Alpha Flight, ο οποίος θεώρησε ακατάλληλο να πεθάνει από AIDS ο μοναδικός γενικά αναγνωρισμένος γκέι χαρακτήρας. Ο αρχισυντάκτης της Marvel, Jim Shooter, παρενέβη επίσης και, σύμφωνα με τον Mantlo, του είπε ότι ο Northstar όχι μόνο δεν μπορούσε να έχει AIDS, αλλά ούτε και να είναι γκέι. Ως αποτέλεσμα των απαιτήσεων της Marvel, ο Mantlo και ο Potts άλλαξαν την ασθένεια του Northstar στη μέση της ιστορίας. Ο Northstar δεν είχε πλέον AIDS, αλλά είχε προσβληθεί από μια μυστηριώδη μαγική ασθένεια. Ο συγγραφέας Peter David συνόψισε την κατάληξη της ιστορίας του Northstar γράφοντας: "Στη συνέχεια έγινε η δήλωση ότι ο Northstar ήταν, στην πραγματικότητα, ένα μαγικό ον και πέθαινε επειδή ήταν μακριά από τη μαγική του πατρίδα για πολύ καιρό. Ναι, σωστά... δεν ήταν ομοφυλόφιλος. Ήταν απλά μια νεράιδα. Αυτό είναι πολύ πολύ καλύτερο. Και οι προστάτες του υπερηρωικού ανδρισμού ξεφύσηξαν ανακουφισμένοι. Αυτό παρά ήταν." [18] Ο Northstar στη συνέχεια εξαφανίστηκε στη μαγική νεραϊδοπατρίδα του και υποτίθεται ότι δεν θα επέστρεφε ποτέ. Ο χαρακτήρας επέστρεψε, φυσικά, και οι επόμενοι συγγραφείς απλώς αγνόησαν εντελώς την ιστορία. Ο Bill Mantlo δήλωσε κάπως πικρόχολα στο LGBT περιοδικό The Advocate το 1987: "Ο Northstar δεν μπορούσε να ζήσει ως γκέι

χαρακτήρας στα κόμικς, γιατί ήταν πολύ αμφιλεγόμενο, και δεν μπορούσε να πεθάνει ως τέτοιος, γιατί πάλι ήταν πολύ αμφιλεγόμενο. . . Ειλικρινά, το θεωρώ υποκριτικό και άσκοπο, αλλά έτσι είναι τα κόμικς." [19] Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, η αντιμετώπιση της ομοφυλοφιλίας στην DC Comics ήταν σχεδόν εξίσου σποραδική και άνιση με την Marvel. Για παράδειγμα, όταν οι φήμες και οι εικασίες επέμεναν ότι ο Starboy της Λεγεώνας των Υπερηρώων ήταν ομοφυλόφιλος, ο δημιουργός της σειράς Paul Levitz δημιούργησε για τον χαρακτήρα μια κοπέλα για να αποτρέψει κάθε πιθανολογία για τη σεξουαλικότητά του. Εν τω μεταξύ, στην αρχή της σειράς John Constantine: Hellblazer, ο Constantine είχε έναν καλό φίλο ονόματι Ray Monde, ο οποίος ήταν ένας Άγγλος καταστηματάρχης. Ο Monde ήταν ένας ηλικιωμένος άνδρας που βρισκόταν σε μακροχρόνια μονογαμική σχέση και παρέμενε πιστός στον αγαπημένο του ακόμα και μετά το θάνατο του άνδρα.

Η πρώτη ιστορία του ασχολήθηκε με τις διακρίσεις, τους ξυλοδαρμούς εναντίον των γκέι και τον HIV. Αλλά ήταν ένας δευτερεύων χαρακτήρας χωρίς δυνάμεις -όχι υπερήρωας- και ήταν μεγαλύτερος- ως αποτέλεσμα, ήταν αποσεξουαλικοποιημένος και μη απειλητικός. Η πρώτη πραγματική απόπειρα της DC Comics για έναν γκέι υπερήρωα ήρθε στο Millennium, στις αρχές του 1988. Γεννημένος στο Περού, ο μάγος Gregorio De La Vega (Γκρεγκόριο Ντε Λα Βέγκα) επιλέχθηκε, μαζί με άλλα εννέα μέλη, για την ομάδα υπερηρώων New Guardians. Πήρε το όνομα Extrano (Εξτράνιο), που στα ισπανικά σημαίνει "παράξενος", και είχε μαγικές δυνάμεις. Αν και ο Extrano δεν δήλωσε ποτέ επίσημα ότι ήταν ομοφυλόφιλος, η σεξουαλικότητά του αναγνωρίστηκε παγκοσμίως. Στην πραγματικότητα, ο Extrano ενσάρκωνε σχεδόν κάθε στερεότυπο ενός γκέι άνδρα. Ήταν φανταχτερός και πολύχρωμος και αναφέρεται στον εαυτό του στο τρίτο πρόσωπο, ως "θεία". Ο Extrano χρησιμοποιήθηκε κυρίως ως μια ευχάριστη -κωμική- ανάπαυλα και δεν είχε ποτέ αγόρι. Όταν οι New Guardians απέκτησαν το δικό τους βιβλίο το 1988, ο τίτλος προσφέρθηκε στον Steve Englehart, ο οποίος είχε δημιουργήσει την ομάδα για τη Millennium. Ο Englehart ήθελε να συνεχίσει να χρησιμοποιεί τον Extrano και να συμπεριλάβει πολιτικά και επίκαιρα θέματα από τον πραγματικό κόσμο. Ήθελε να κάνει μια ιστορία για το AIDS. Ο τότε αρχισυντάκτης Dick Giordano ενέκρινε την ιστορία, αλλά ο Englehart ήρθε σε σύγκρουση με τον αρχισυντάκτη του βιβλίου, Andy Helfer. Σύμφωνα με τον Englehart, ο Helfer δεν ήθελε ομοφυλόφιλους χαρακτήρες στο βιβλίο και πίστευε ότι ο Extrano είχε "θεραπευτεί" στο τέλος του

Millennium[20] Οι δύο άντρες συμβιβάστηκαν και ο Extrano και δύο στρέιτ μέλη της ομάδας του εκτέθηκαν στον ιό HIV ενώ πολεμούσαν έναν "βρικόλακα του AIDS", που δημιουργήθηκε από λευκούς ρατσιστές με το όνομα Hemo-Goblin[21]. Κάποιοι τον αντιπαθούσαν επειδή ήταν ομοφυλόφιλος- άλλοι τον αντιπαθούσαν επειδή ήταν ένα θηλυπρεπές στερεότυπο. Ο συγγραφέας κόμικς και καλλιτέχνης Keith Giffen περιέγραψε τον Extrano ως "απόλυτη θηριωδία και έφερε την υπόθεση της παρουσίας γκέι χαρακτήρων στα κόμικς τουλάχιστον δέκα χρόνια πίσω. Ήταν σαν να χτυπάς κάποιον στο κεφάλι με ένα σφυρί." [22] Ο Englehart υπερασπίστηκε τον χαρακτήρα, δηλώνοντας: "Δεν νομίζω ότι διαιωνίζα ένα στερεότυπο. Υπάρχουν επιδεικτικοί ομοφυλόφιλοι. Το να κάνεις έναν τέτοιο διαιωνίζει ένα στερεότυπο; Απορρίπτω το επιχείρημα ότι αποτελεί στερεότυπο. Υπάρχουν πολλοί τέτοιοι άνθρωποι και τυχαίνει να είναι ένας από αυτούς. Εγώ απλώς έγραφα ένα πρόσωπο." [23] Φρικτό στερεότυπο ή όχι, ο Extrano ήταν ζωντανός, ομοφυλόφιλος και υπερήρωας σε μια εποχή που αυτός ήταν ένας σπάνιος συνδυασμός. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, άρχισαν να εμφανίζονται κάποιοι λεσβιακοί χαρακτήρες στο σύμπαν της DC Comics. Μια αρχηγός της αστυνομίας στη Μητρόπολη του Superman (Maggie Sawyer) και η ψυχολόγος του Green Arrow στην Star City ήταν και οι δύο λεσβίες. Αυτές οι γυναίκες ήταν, ωστόσο, μικροί υποστηρικτικοί χαρακτήρες και όχι υπερήρωες. Υπήρχαν πολύ λιγότερες γυναίκες υπερήρωες από ό,τι άνδρες σε αυτό το σημείο της ιστορίας των κόμικς, οπότε είναι κατανοητή η έλλειψη λεσβιών υπερηρώων σε μια εποχή που ο καθένας από τους δύο μεγάλους εκδότες είχε μόνο έναν ομοφυλόφιλο υπερήρωα [24] Παράλληλα, η προσήλωση της Marvel και της DC Comics στην Αρχή του Κώδικα Κόμικς [CCA] σήμαινε ότι δεν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν λεσβίες για σεξουαλικούς και φετιχιστικούς σκοπούς. Σε συνδυασμό, αυτό σήμαινε ότι δεν υπήρχαν λεσβίες υπερήρωες που να αγωνίζονται στις δύο μεγάλες εκδοτικές. Στη συνέχεια, το 1989, ο κώδικας των κόμικς αναθεωρήθηκε. Αν και εξακολουθούσε να είναι συντηρητικός και αυστηρός, οι διατάξεις του κώδικα σχετικά με τη σεξουαλικότητα είχαν χαλαρώσει σημαντικά. Ο νέος κώδικας όριζε: "Ο νέος κώδικας δεν είναι ο μόνος που μπορεί να κάνει κάτι τέτοιο, "Σκηνές και διάλογοι που αφορούν σχέσεις ενηλίκων θα παρουσιάζονται με καλό γούστο, ευαισθησία και με τρόπο που θα θεωρείται αποδεκτός από το μαζικό κοινό. Τα πρωταρχικά ανθρώπινα σεξουαλικά χαρακτηριστικά δεν θα παρουσιάζονται ποτέ. Ποτέ δεν θα απεικονίζεται γραφική σεξουαλική δραστηριότητα." [25] Η ομοφυλοφιλία θα μπορούσε ακόμα να τεθεί εκτός νόμου ως μη αποδεκτή από το

μαζικό κοινό, αλλά ο κώδικας αφαίρεσε την αυστηρότητα κατά της "σεξουαλικής διαστροφής". Οι αναθεωρήσεις του 1989 στην CCA δεν άνοιξαν τις πύλες για μια πληθώρα νέων ομοφυλόφιλων υπερηρώων, αλλά σηματοδότησαν, μαζί με τους ομοφυλόφιλους χαρακτήρες της δεκαετίας του 1980, ότι οι στάσεις άλλαζαν, έστω και αργά.

Το 1992, ο ομοφυλόφιλος υπερήρωας Northstar της Marvel επέστρεψε, όχι πλέον ως νεράιδα, αλλά ως αρχηγός της καναδικής ομάδας υπερηρώων Alpha Flight. Η Marvel προσέλαβε τον νέο συγγραφέα Scott Lobdell για να αναλάβει το βιβλίο Alpha Flight και άλλαξε την ιστορία των κόμικς. Στο Alpha Flight #106, ο Northstar διακήρυξε: "Είμαι γκέι." [26] Ήταν η πρώτη φορά που ένας mainstream υπερήρωας δήλωνε την ομοφυλοφιλία του. Ο Lobdell δήλωσε πως κάτι τον τράβηξε στον χαρακτήρα από τη στιγμή που του προσφέρθηκε για πρώτη φορά ο τίτλος. "Ο Northstar πάντα με γοήτευε επειδή ήταν πάντα τόσο θυμωμένος. Γιατί αυτό; Όλοι όσοι εργάζονται στα κόμικς και πολλοί θαυμαστές ήξεραν ότι ήταν ομοφυλόφιλος - ο πάντα ταλαντούχος John Byrne το έκανε πολύ σαφές τόσο στα κόμικς όσο και σε συνεντεύξεις. Αλλά κανείς στο σύμπαν των κόμικς δεν φαινόταν να το γνωρίζει", εξήγησε ο Lobdell σε συνέντευξή του [27]. Με τον Jim Shooter να μην εργάζεται πλέον στη Marvel, η CCA να μην είναι πλέον τόσο αυστηρή και έναν συγγραφέα που πραγματικά συμπαθούσε τον χαρακτήρα και υποστήριζε την ομοφυλοφιλία του, ήρθε η κατάλληλη στιγμή για το πρώτο mainstream υπερήρωα να κάνει coming out. Και το έκανε. Ο Northstar φώναξε "Είμαι γκέι!", ενώ πολεμούσε έναν Καναδό ήρωα που έγινε κακός, τον Major Maple Leaf, ο οποίος ντυνόταν σαν καναδός σερίφης και ήθελε να σκοτώσει το πρόσφατα υιοθετημένο μωρό του Northstar, το οποίο είχε γεννηθεί με HIV. Η ανταπόκριση στην δήλωση της σεξουαλικότητας του Northstar ήταν σε μεγάλο βαθμό θετική. Ένα κύριο άρθρο εμφανίστηκε ακόμη και στους New York Times, επικροτώντας το κόμικ και διακηρύσσοντας: "Η κυρίαρχη κουλτούρα θα συμφιλιωθεί μια μέρα με τους ομοφυλόφιλους Αμερικανούς. Όταν έρθει αυτή η ώρα, η αποκάλυψη του Northstar θα θεωρηθεί αυτό που είναι: μια ευπρόσδεκτη ένδειξη κοινωνικής αλλαγής." [28]

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΧΩΡΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΟΥΣ ΥΠΕΡΗΡΩΕΣ

Η δήλωση του Northstar, όσο σημαντική και αν ήταν, δεν έκανε πολλά για να αλλάξει το ύφος και την ένταξη των ομοφυλόφιλων χαρακτήρων στα κόμικς των υπερηρώων. Στην πραγματικότητα, μόλις τον εικοστό πρώτο αιώνα σημειώθηκε μια αγοραία αύξηση του αριθμού των ομοφυλόφιλων χαρακτήρων στα κόμικς των δύο μεγάλων εκδοτικών. Η CCA άρχισε επίσης να καταρρέει εκείνη την εποχή και να χάνει τη δύναμή της στη βιομηχανία. Η DC Comics και η Marvel είχαν και οι δύο γραμμές διανομής "ώριμων αναγνωστών" και δεν υπέβαλαν τα εν λόγω κόμικς στη CCA για έγκριση. Το 2001, η Marvel εγκατέλειψε την CCA και άρχισε να χρησιμοποιεί το δικό της σύστημα αξιολόγησης. Παρόμοιο με αυτό που χρησιμοποιούσε η Motion Picture Association of America, το σύστημα της Marvel απέδιδε μια βαθμολογία με βάση τις ηλικιακές ομάδες.[29] Οι φόβοι του Wertham και η ώθηση πίσω από την 'Αποπλάνηση των Αθώων' συνέβησαν στο αποκορύφωμα του Ψυχρού Πολέμου και καθοδηγήθηκαν από την 'Κόκκινη Απειλή' της εποχής του Μακαρθισμού τη δεκαετία του 1950. Μέχρι το 2001, ωστόσο, ο Ψυχρός Πόλεμος είχε προ πολλού διαλυθεί και πολλοί από τους κοινωνικοπολιτικούς φόβους που περιστρέφονταν γύρω από τη συμμόρφωση λίγο-πολύ ξεχάστηκαν. Την τελευταία δεκαετία, η DC Comics και η Marvel προσπάθησαν να αυξήσουν τον αριθμό των ομοφυλόφιλων χαρακτήρων στο ρόστερ των υπερηρώων τους. Κάποιοι ήταν πιο επιτυχημένοι από κριτικούς και εμπορικά από άλλους. Μερικοί, όπως ο Rawhide Kid που συζητήθηκε προηγουμένως, θυμίζουν παλαιότερες στερεοτυπικές προσπάθειες για ομοφυλόφιλους χαρακτήρες. Ο 'θεατράλε', γεμάτος υπαινιγμούς Kid, ο οποίος ποτέ δεν δηλώνει ευθέως τη σεξουαλικότητά του, θυμίζει αρκετά τον Extranio. Υπάρχουν και άλλοι χαρακτήρες - λεσβίες και ομοφυλόφιλοι, ενήλικες και έφηβοι - οι οποίοι επιτέλους μπήκαν στα mainstream κόμικς με υπερήρωες. Αυτοί οι χαρακτήρες είναι ολοκληρωμένοι και ηρωικοί- παρουσιάζονται να βγαίνουν ραντεβού και να πολεμούν το έγκλημα. Από το 2003, το σύμπαν της DC Comics έχει συμπεριλάβει δύο λεσβίες που διακρίνονται για τον εξαιρετικό τους χαρακτηρισμό και για ιστορίες που αντιμετωπίζουν τη σεξουαλικότητά τους με έναν ύφος τεκμηριωμένο. Η ισπανόφωνη ντετέκτιβ Renee Montoya παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο τηλεοπτικό καρτούν Batman: The Animated Series και είναι ένας από τους δύο χαρακτήρες που πέρασαν από την εν λόγω σειρά στο σύμπαν των κόμικς. Είχε έντονη παρουσία στο Gotham Central, ένα κόμικ για τους αστυνομικούς ντετέκτιβ του Gotham που πρέπει να ζουν και να

εργάζονται στην πόλη, ενώ επισκιάζονται από τους μασκοφόρους υπερήρωες της πόλης, όπως ο Batman. Σε μια ιστορία, η σεξουαλικότητα της Montoya αποκαλύπτεται με τη βία στη δουλειά και στην οικογένειά της, όταν κάποιος δημοσιεύει μια φωτογραφία της να φιλάει την κοπέλα της. Όταν η ήδη αποκαλυφθείσα λεσβία αστυνομικός διοικητής Maggie Sawyer, η οποία έκανε come out τη δεκαετία του 1980, την παίρνει στην άκρη για να προσπαθήσει να της προσφέρει συμβουλές και κατανόηση, η Montoya την κατηγορεί για το λευκό προνόμιό της και ορμάει να φύγει [30]. Σπάνια, αν όχι ποτέ, η σεξουαλικότητα και η φυλή είχαν αντιμετωπιστεί τόσο ρεαλιστικά στα κόμικς. Μεγάλο μέρος των ευθυνών ανήκει στους συγγραφείς Greg Rucka και Ed Brubaker. Ο Rucka δήλωσε σε συνέντευξή του ότι, γι' αυτόν, η απεικόνιση της Montoya ως λεσβίας δεν ήταν θέμα επαναγραφής του χαρακτήρα: "Ήταν ξεκάθαρο την πρώτη φορά που την διάβασα. Άλλοι άνθρωποι εκεί έξω την έγραψαν ως στρέιτ, και κάθε φορά που τη διάβαζα, διάβαζα ότι ήταν "παραπλανητικό". Σε μένα μου φάνηκε γκέι και χωρίς να έχει αποκαλύψει ακόμη τη σεξουαλικότητα της. Και δεν ξέρω γιατί το είδα αυτό στον χαρακτήρα, αλλά κυριολεκτικά από τη στιγμή που την είδα, σκέφτηκα: "Ω, δεν έχει αποκαλύψει ακόμη τη σεξουαλικότητα της""[31].

Όταν το Gotham Central τελείωσε και ο Rucka, μαζί με τους συγγραφείς Geoff Johns, Grant Morrison και Mark Waid, άρχισε να εργάζεται για το επικό τεύχος #52 της DC Comics, η Montoya έγινε κεντρικός χαρακτήρας. Σε αυτή τη σειρά, η Montoya γίνεται ιδιωτική ντετέκτιβ και τελικά αναλαμβάνει τη θέση του υπερήρωα The Question από τον ιδιωτικό Ντετέκτιβ και μέντορά της Vic Sage. Όταν η Montoya γίνεται η Question, δεν είναι το Question Girl ή η Question Woman. Είναι μια ηρώίδα. Πιο συγκεκριμένα, δεν δείχνει το ντεκολτέ της ούτε φοράει κοντή φούστα. Είτε είναι προοδευτικό είτε στερεοτυπικό, η Montoya, η πρώτη σημαντική λεσβία υπερήρωας της DC Comics, φοράει ό,τι και η προκάτοχός της: κοστούμι με ριγέ. Η Montoya πλαισιώνεται στο τεύχος #52 από την ενίοτε κοπέλα της Kate Kane, γνωστή και ως Batwoman (Μπατγούμαν). Η Batwoman παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1956 ως ερωτικό ενδιαφέρον για τον Μπάτμαν για να αποδείξει την ετεροφυλοφιλία του μετά την κυκλοφορία της 'Αποπλάνησης των Αθώων'. Ο χαρακτήρας δεν ήταν πολύ δημοφιλής και εξαφανίστηκε τη δεκαετία του 1960. Σύμφωνα με τον Greg Rucka, η απόφαση του 2006 να επαναπροσδιοριστεί η Batwoman ως λεσβιακός

χαρακτήρας στο #52 λήφθηκε από τους συντάκτες της DC Comics και όχι από τους συγγραφείς. Η αλλαγή έλαβε πολύ δημοσιότητα πριν καν δημοσιευτεί το πρώτο τεύχος. Οι New York Times έγραψαν ένα άρθρο σχετικά με την προώθηση της ποικιλομορφίας τόσο στην DC Comics όσο και στη Marvel, στο οποίο περιέγραφαν την άγνωστη μέχρι τότε Kane ως μια "χυμώδη λεσβία με κραγιόν" που ήταν "μια λεσβία, κοσμική τη νύχτα και μια μαχήτρια του εγκλήματος, αργότερα τη νύχτα." [32] Ο Rucka ένιωθε ότι όλη η πρόωπη δημοσιότητα έδινε υπερβολική έμφαση στη σεξουαλικότητα του χαρακτήρα. "Όταν συμβαίνουν τέτοια πράγματα", είπε ο Rucka, "σίγουρα δίνει την εντύπωση ότι η σεξουαλικότητα είναι πιο σημαντική από τον χαρακτήρα. Και η σεξουαλικότητα είναι ένα στοιχείο του χαρακτήρα, όχι ο χαρακτήρας. Το να λες ότι ο χαρακτήρας είναι γκέι είναι σαν να λες ότι ο χαρακτήρας είναι λευκός. Είναι ένα στοιχείο, αλλά δεν είναι το πρόσωπο." [33] Ο πρώιμος ντόρος δεν έβλαψε τις πωλήσεις ούτε μείωσε το ενδιαφέρον για τη Batwoman. Ήταν αρκετά επιτυχημένη ώστε να γίνει η πρώτη λεσβία υπερήρωας που απέκτησε τον δικό της τίτλο, Batwoman: Elegy, ο οποίος κυκλοφόρησε ως Detective Comics #854-860 το 2009-2010. Η ένταξη της Kate Kane και της Renee Montoya ήρθε ως μέρος μιας συγκεντρωτικής προσπάθειας που κατέβαλε η DC Comics και ο αρχισυντάκτης Dan DiDio για τη διαφοροποίηση των χαρακτήρων της. "Γίνεται πολύς λόγος για την "ατζέντα της DC", εξήγησε ο Greg Rucka. "Και ξέρετε κάτι, υπάρχει μια ατζέντα, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι κάποιος από την εκδοτική διεύθυνση κυκλοφορεί και λέει: "Εσείς, παρουσιάστε τρεις νέους μαύρους χαρακτήρες, δύο Άραβες και έναν ομοφυλόφιλο". Δεν λειτουργεί έτσι. Η ατζέντα είναι, πολύ φανερά, να διαφοροποιηθεί ο κόσμος του σύμπαντος της DC, επειδή για πολύ καιρό, το σύμπαν της DC ήταν λευκό και αρσενικό, και αυτό δεν είναι αντιπροσωπευτικό." [34] Αν και δεν επιβίωσαν όλες αυτές οι προσπάθειες διαφοροποίησης πέρα από τις αρχικές τους εκδόσεις, τα κόμικς των Kane και Montoya ήταν εμπορικά και κριτικά επιτυχημένα. Αν και η συντακτική ομάδα της Marvel δεν έκανε τη δημόσια δήλωση υπέρ της διαφορετικότητας που έκανε η DC Comics, εντούτοις κυκλοφόρησε την ίδια περίοδο αρκετούς νέους τίτλους που παρουσίαζαν ομοφυλόφιλους χαρακτήρες, ένας από τους οποίους ήταν ο Rawhide Kid. Παρά το γεγονός ότι δεν είχε καθόλου σεξ, πολύ λίγη βία και ποτέ δεν δήλωσε ευθέως ότι ο Rawhide Kid, του οποίου το πραγματικό όνομα ήταν Johnny Bart, ήταν ομοφυλόφιλος, το βιβλίο κυκλοφόρησε με μια ειδοποίηση στο εξώφυλλο που ανέφερε: "Parental Advisory Explicit Content". Το βιβλίο κυκλοφόρησε επίσης στο πλαίσιο της σειράς MAX της Marvel, η οποία παρουσίαζε

κόμικς που περιείχαν ρητό περιεχόμενο για ώριμους αναγνώστες. Παρόλο που το Rawhide Kid ήταν ένα σχετικά ακίνδυνο κόμικ χωρίς ρητό περιεχόμενο, η ένταξή του στην ετικέτα MAX έκανε την υπονοούμενη ομοφυλοφιλία του πρωταγωνιστή να φαίνεται ακόμα πιο πρόστυχη. Πολλοί από τους γκέι και τις λεσβίες, καθώς και από τις κοινότητες των κόμικς, αμφισβητούν αν το Kid αντιπροσώπευε ένα βήμα προς τα εμπρός για την ισότητα των υπερηρώων ή τη συνεχιζόμενη περιθωριοποίηση των ομοφυλόφιλων χαρακτήρων. Την ίδια στιγμή, η Marvel είχε δύο υψηλού προφίλ ομοφυλοφιλικές σχέσεις εφήβων σε σημαντικούς τίτλους. Ο Brian K. Vaughan ήταν συνδημιουργός και συγγραφέας των Runaways από το 2003. Το κόμικ επικεντρώθηκε σε μια ομάδα εφήβων με διάφορες δυνάμεις και ικανότητες που το σκάνε αφού ανακαλύπτουν ότι οι γονείς τους είναι σούπερ κακοί. Ένα μέλος της ομάδας, η Karolina Dean, αποκαλύπτεται ότι είναι εξωγήινη και λεσβία. Στο δεύτερο τόξο του τίτλου, ένας νέος χαρακτήρας, ο Xavin (Ζάβιν), καταφθάνει και δηλώνει ότι είναι ο αρραβωνιαστικός της Καρολίνας από έναν γειτονικό πλανήτη. Όταν η Karolina αποκαλύπτει ότι είναι λεσβία, ο Xavin δεν αναστατώνεται και την ενημερώνει ότι το είδος του, οι Skrull, μπορεί να μεταμορφωθεί και αλλάζει σε γυναίκα[35]. ο Xavin δηλώνει ότι μεταξύ του είδους του, "η αλλαγή του φύλου μας δεν διαφέρει από το να αλλάζουμε το χρώμα των μαλλιών μας", και δεν έχει κανένα πρόβλημα να είναι γυναίκα για να είναι με την Karolina, την οποία αγαπά[36].

Το φύλο του Xavin αμφισβητείται συχνά, ιδίως από τη Molly, τη νεότερη της ομάδας. Ο Xavin παρουσιάζεται ως άνδρας συχνότερα από ό,τι ως γυναίκα, αν και πηγαινοέρχεται. Η Καρολίνα αμφισβητεί ακόμη και το φύλο του Xavin, όταν της επισημαίνεται ότι ο Xavin εμφανίζεται ως αρσενικό τις περισσότερες φορές, εκτός αν οι δυο τους είναι μόνοι τους. Όταν η σχέση τους αμφισβητείται στο crossover Young Avengers-Runaways Civil War, η Καρολίνα εξηγεί: "Δεν είναι το αγόρι μου! Είναι η κοπέλα μου... μερικές φορές. Κατά κάποιο τρόπο."[37] Εκφράζει παρόμοιο συναίσθημα αργότερα και δηλώνει: "Αυτός είναι ο 'μνηστήρας' μου για τον οποίο μιλάτε! Και όταν είναι γυναίκα, είναι πραγματικά πολύ γλυκιά."[38] Η Karolina φαίνεται να έχει επενδύσει πολύ περισσότερο στο φύλο του Xavin από ό,τι ο Xavin. Ενώ το φύλο του Xavin αμφισβητείται, το ζήτημα της σεξουαλικότητάς του/της δεν διερευνάται πραγματικά. Η Καρολίνα, όπως κάνει αρκετά σαφές, ταυτίζεται ως λεσβία, αλλά πέρα από το γεγονός ότι ο Xavin δηλώνει την αγάπη του για την

Καρολίνα, δεν φαίνεται να ταυτίζεται με μια συγκεκριμένη μορφή σεξουαλικότητας. Αν, όπως υπονοεί ο Xavin, το φύλο δεν είναι σταθερό στον πλανήτη του/της, τότε ίσως και η σεξουαλικότητα να είναι επίσης ρευστή. Η θεωρητικός του φύλου Judith Butler υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ φύλου και σεξουαλικότητας, δηλώνοντας: "Κανένας συσχετισμός δεν μπορεί να γίνει, για παράδειγμα, μεταξύ του drag ή του τρανσέξουαλ και της σεξουαλικής πρακτικής, και η κατανομή των ετερο-, αμφι- και ομοφυλοφιλικών κλίσεων δεν μπορεί να χαρτογραφηθεί προβλέψιμα στα ταξίδια της κάμψης και της αλλαγής φύλου." [39] Η θεωρία της Butler, ωστόσο, μπορεί να μην ισχύει για τους εξωγήινους που αλλάζουν μορφή. Το 2005, η Marvel κυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος των Young Avengers (Νέοι εκδικητές), που δημιουργήθηκε και γράφτηκε από τον ανοιχτά ομοφυλόφιλο συγγραφέα Allan Heinberg. Εντός της ομάδας, δύο νεαροί άνδρες ήρωες - ο Billy Kaplan (γνωστός και ως Wiccan - Γουίκαν) και ο Teddy Altman (γνωστός και ως Hulkling) - βρίσκονται σε σταθερή σχέση. Ο Hulkling, όπως αποκαλύπτεται, είναι σε θέση να μεταμορφώνεται στη δική του εκδοχή του Hulk επειδή, όπως και ο Xavin, είναι ένας εξωγήινος Skrull που αλλάζει μορφή, αν και μισός άνθρωπος που μεγάλωσε στη Γη. Ο Hulkling δεν έχει τις ίδιες αντιλήψεις για το φύλο που έχει ο Xavin και παρουσιάζεται πάντα ως γκέι άνδρας. Ενώ κάποιοι αποδοκιμάζουν το γεγονός ότι, από τα δύο υψηλού προφίλ ομοφυλοφιλικά ζευγάρια στους τίτλους της Marvel, και τα δύο αφορούν εξωγήινους που αλλάζουν μορφή, ο συγγραφέας Allan Heinberg απέρριψε αυτή την κριτική, δηλώνοντας σε συνέντευξή του: "Στην πραγματικότητα έχει νόημα για μένα το γεγονός ότι κάποιος σαν τον Hulkling -που έχει την ικανότητα να αλλάζει μορφή, να κρύβεται, να φαίνεται "φυσιολογικός"- δεν το κάνει. Απλά είναι αυτός που είναι". Η σχέση του Hulkling και του Wiccan έχει παραμείνει στο παρασκήνιο του κόμικ και οι δυο τους σπάνια εμφανίζονται να αγγίζονται ή να επιδεικνύουν στοργή. Ήταν, ωστόσο, ανοιχτά ομοφυλόφιλοι. Σε ένα πρώιμο τεύχος, ο Captain America αναγκάζει τους εφήβους να παραδεχτούν στους γονείς τους τις μυστικές ταυτότητες των υπερηρώων τους. Όταν ο Wiccan προσπαθεί να πει στους γονείς του ότι είναι σούπερ ήρωας, εκείνοι νομίζουν ότι αποκαλύπτει ότι είναι ομοφυλόφιλος. "Πάντα το ξέραμε", του λέει η μητέρα του. "Και αυτό που πρέπει να ξέρεις είναι ότι σε αγαπάμε και είμαστε περήφανοι για σένα". Στη συνέχεια, αγκαλιάζει τόσο τον Hulkling όσο και τον Wiccan και τους λέει: "Είμαστε τόσο χαρούμενοι που βρήκατε ο ένας τον άλλον." [40] Το γεγονός ότι η σχέση των δύο εφήβων παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό ανεξερεύνητη δεν έχει να κάνει με εκδοτική πίεση ή φόβο για δημόσιες αντιδράσεις.

Ο Χάινμπεργκ δήλωσε ότι η Marvel του έδωσε τον πλήρη δημιουργικό έλεγχο για τους χαρακτήρες και τη σεξουαλικότητά τους. "Αν μη τι άλλο, ήμουν ίσως λίγο υπερβολικά αυτολογοκρινόμενος, θέλοντας να βεβαιωθώ ότι δεν εκμεταλλεύομαι τη σεξουαλικότητα των χαρακτήρων για χάρη της διεύρυνσης των mainstream ορίων", εξήγησε ο Heinberg. Και πρόσθεσε: "Ο πρωταρχικός μου στόχος σε όλη μου τη δουλειά είναι να συνεχίζω να μεταχειρίζομαι την ιστορία ώστε να προχωράει πάντα μπροστά. Όταν πολεμάς τον Kang the Conqueror, είναι δύσκολο να βρεις χρόνο για να φιληθείς." [41] Η Marvel και η DC Comics έχουν δείξει προθυμία και επιθυμία να αγκαλιάσουν ομοφυλόφιλους υπερήρωες την τελευταία δεκαετία. Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα ΛΟΑΤ ζητήματα μπορεί να έχει να κάνει περισσότερο με τους μεμονωμένους συγγραφείς παρά με κάποια συνεκτική στρατηγική από την πλευρά των εταιρειών. Ακόμη και με την υποτιθέμενη δήλωση του Jim Shooter ότι "δεν υπάρχουν ομοφυλόφιλοι στα κόμικς της Marvel" και τις τρέχουσες προσπάθειες της DC Comics να διαφοροποιηθεί, δεν φαίνεται να υπάρχει αξιοσημείωτη διαφορά στον αριθμό ή στην απεικόνιση ομοφυλόφιλων χαρακτήρων στα κόμικς υπερηρώων των δύο μεγάλων εκδοτικών εταιρειών.

ΕΝ ΤΩ ΜΕΤΑΞΥ . . . ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑΣ ΣΤΑ ΚΟΜΙΚΣ ΥΠΕΡΗΡΩΩΝ

Στο παρελθόν, οι θαυμαστές μπορούσαν να διαβάσουν ένα υπονοούμενο ομοφυλοφιλίας στα πρώιμα κόμικς μέσω του Batman και του Robin ή της Wonder Woman [(Γουόντερ Γούμαν), η οποία, άλλωστε, προερχόταν από ένα νησί κατοικούμενο μόνο από γυναίκες], αλλά αυτοί οι χαρακτήρες δεν ήταν αναγνωρισμένα queer και τα mainstream κόμικς με υπερήρωες δεν απεικόνιζαν πραγματικά ομοφυλόφιλους χαρακτήρες μέχρι τη δεκαετία του 1980. Τα τελευταία χρόνια, η συμπερίληψη περισσότερων ομοφυλόφιλων υπερηρώων στα mainstream κόμικς συμπίπτει με την αυξημένη αποδοχή των ΛΟΑΤ ατόμων στην αμερικανική κουλτούρα και τη χαλάρωση της CCA. Η καθιέρωση νέων χαρακτήρων (π.χ. οι Runaways, οι Young Avengers) και ο επαναπροσδιορισμός παλαιότερων χαρακτήρων ως ομοφυλόφιλοι (λ.χ. η Batwoman) είναι ένα βήμα προς την σεξουαλική και φυλετική ισότητα σε ένα μέσο γνωστό για την προτίμηση του στην

ετεροκανονικότητα, την υπερπροβολή της αρρενωπότητας και της εκθήλυνσης. Ορισμένοι από τους χαρακτήρες ήταν επιτυχημένοι, άλλοι απλώς προσβλητικοί, αλλά και μόνο η ύπαρξή τους δείχνει ότι η βιομηχανία των κόμικς και οι αναγνώστες κόμικς γίνονται όλο και πιο αποδεκτοί στην ομοφυλοφιλία στους υπερήρωες. Οι υπερήρωες υποτίθεται, άλλωστε, ότι είναι οι καλύτερες, πιο εξιδανικευμένες, πιο ισχυρές, πιο δίκαιες εκδοχές του εαυτού μας. Αν οι Αμερικανοί μπορούν να αγκαλιάσουν τους ομοφυλόφιλους υπερήρωες, τότε η αμερικανική κουλτούρα και κοινωνία φαίνεται έτοιμη να αποδεχτεί την ομοφυλοφιλία ως ένα ακόμη πιθανό χαρακτηριστικό των πολιτών της, όπως η ικανότητα του να πετάς. "Υπάρχουν πολλά αμφιλεγόμενα θέματα που δεν αντιμετωπίζονται καλά στα κόμικς", δήλωσε ο συγγραφέας κόμικς Chuck Dixon σε έναν συνεντευκτή το 1988. "Οι γκέι είναι απλώς ένα τμήμα ενός μακρύ καταλόγου. . . . Νομίζω ότι τα κόμικς έχουν δύο μέτρα και δύο σταθμά όσον αφορά την προσβολή όλων. Δεν θέλουν να προσβάλουν την ηθική πλειοψηφία ή τη "Βιβλική ζώνη" ή όποιον νομίζουν ότι θα προσβάλουν. Νομίζουν ότι το θέμα της ομοφυλοφιλίας θα χτυπήσει καμπάνες σε όλη τη χώρα. . . . Η ομοφυλοφιλία φαίνεται να είναι το θέμα που ίσως δεν είμαστε ακόμη έτοιμοι να προσεγγίσουμε." [42] Μέχρι το 2000, ωστόσο, τα κόμικς φαίνονταν έτοιμα να θίξουν ουσιαστικά το θέμα. Ο Northstar -ένας από τους πρώτους ομοφυλόφιλους υπερήρωες που για χρόνια γράφτηκε όχι με σκοπό να αποκαλύψει την σεξουαλικότητά του, αναγκάστηκε να γίνει νεράιδα και 'σκοτώθηκε' αρκετές φορές- εντάχθηκε και πάλι στους X-Men, όπου ασχολήθηκε με ιστορίες που αφορούσαν την ομοφοβία, καθοδηγούσε έφηβους ομοφυλόφιλους υπερήρωες και μάλιστα παντρεύτηκε το αγόρι του, το 2012.

Η χαρτογράφηση της εξέλιξης της απεικόνισης των ομοφυλόφιλων χαρακτήρων στα mainstream κόμικς υπερηρώων κατά τη διάρκεια των δεκαετιών παρέχει ένα εργαλείο για την κατανόηση της αμερικανικής στάσης απέναντι σε θέματα της ΛΟΑΤ κοινότητας. Στις πρώτες δεκαετίες της βιομηχανίας, το θέμα αγνοήθηκε εντελώς- στη μεταπολεμική περίοδο, τέθηκε εκτός νόμου- και μέχρι τη δεκαετία του 1980, όταν άρχισαν να εμφανίζονται γκέι και λεσβίες χαρακτήρες, ήταν κακοποιοί, προσβλητικά στερεότυπα ή μεταφέρθηκαν στη χώρα των παραμυθιών. Την τελευταία δεκαετία, ωστόσο, οι δύο μεγάλες εταιρείες έχουν κάνει μεγάλη πρόοδο προς την κατεύθυνση της συμπερίληψης ομοφυλοφιλικών χαρακτήρων και θεμάτων στα βιβλία τους. Παρόλο που έχουν σημειωθεί πρόοδοι, υπάρχουν ακόμα σαφή περιθώρια βελτίωσης.

"Τα κόμικς βρίσκονται ήδη πολύ πίσω από τα mainstream μέσα ενημέρωσης και τη διαφήμιση όσον αφορά την προώθηση της θετικής συμπερίληψης ομοφυλόφιλων χαρακτήρων και δεν θα περίμενα ότι η βιομηχανία θα γίνει σύντομα ένας εξέχων φάρος πολιτικών δικαιωμάτων", δήλωσε η συγγραφέας κόμικς Devin Grayson. Ωστόσο, πρόσθεσε: "Συνολικά, η τάση προς τη συμπερίληψη, αν και αργή, είναι σταθερή και θετική, και όταν οι σωστοί άνθρωποι βρίσκονται στις σωστές θέσεις και στο σωστό πλαίσιο σκέψης, το μέσο θα είναι ικανό για μερικά πραγματικά εμπνευσμένα άλματα προς τα εμπρός."[43] Καθώς η κυρίαρχη αμερικανική κοινωνία έχει γίνει σταδιακά πιο αποδεκτή στην ομοφυλοφιλία, τα κόμικς με υπερήρωες έχουν ακολουθήσει το παράδειγμα, αν και συχνά χρόνια, αν όχι δεκαετίες, πίσω από τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Αν η Grayson έχει δίκιο, τότε η mainstream βιομηχανία κόμικς δεν πρόκειται ποτέ να αποτελέσει μια προοδευτική πολιτιστική δύναμη για τη σεξουαλικότητα και την ισότητα των φύλων. Ωστόσο, παραμένει σαφές ότι την περασμένη δεκαετία, οι δύο μεγάλες εταιρείες -και ορισμένοι από τους συγγραφείς, τους καλλιτέχνες και τους εκδότες τους- κατέβαλαν προσπάθεια να απεικονίσουν τους ομοφυλόφιλους υπερήρωες ως ολοκληρωμένους, εμπλουτισμένους χαρακτήρες που είναι εξίσου ρεαλιστικοί με τον επόμενο υπερδύναμο, εξωγήινο κατά το ήμισυ, που μπορεί να αλλάζει μορφή.

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οποιαδήποτε μορφή κι αν έχει μια μεταφραστική διαδικασία που σέβεται τον εαυτό της, δεν πρέπει να αποκλίνει από τα βασικά της στοιχεία, που μεταξύ άλλων είναι η ανάλυση του κειμένου πηγή μέσω της μεταφραστικής εντολής, η ανάλυση σε επίπεδο λέξης, κειμένου ή πρότασης, τα σημασιολογικά ισοδύναμα και το γραμματικοσυντακτικό επίπεδο. Οι τρόποι αυτοί παρουσιάζονται αρχικά στην θεωρία της Christiane Nord, που παρατίθεται και από τον Jeremy Munday και δευτερευόντως από τον Hermans και τον Newmark, οι οποίοι θα σχολιαστούν παρακάτω.

Στην περίπτωση, ειδικότερα, ενός κειμένου που ανήκει στη σφαίρα του λογοτεχνικού, ή που σχετίζεται με την ανάλυση αυτής, προδιαθέτει τον/την μεταφραστή/μεταφράστρια ώστε να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στον χειρισμό και την κατανόηση του κειμένου πηγή, για να αποδοθεί ένα άρτιο αποτέλεσμα στη γλώσσα στόχο, που όμως δεν δύναται πάντα να είναι ταυτόσημο με το αρχικό.

Αυτά τα προαναφερθέντα στοιχεία λοιπόν, εντάσσονται σε μια σειρά ενεργειών που επιτρέπει την εκπόνηση της εκάστοτε μετάφρασης, ενώ πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στην προσέγγιση που θα ακολουθηθεί ώστε να καταλήξει κάποιος στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, μέσω της μεταφραστικής μεθοδολογίας. Σύμφωνα με τον Γιώργο Κεντρωτή, *"Όταν μεταφράζουμε, προσπαθούμε να δημιουργήσουμε ένα κείμενο που να μεταδίδει το ίδιο νόημα με αυτό που μεταδίδεται από το πρωτότυπο κείμενο και που να εκπληροί σωστά τις ίδιες λειτουργίες με αυτές που εκπληροί το πρωτότυπο. Χρησιμοποιούμε λέξεις και προτάσεις με σκοπό να παραγάγουμε στο μυαλό του αναγνώστη του μεταφράσματος τις ίδιες αξίες με αυτές που παράγονται στο μυαλό του αναγνώστη του πρωτότυπου έργου. Χρησιμοποιούμε, δηλαδή, γλώσσα."*

Οποιασδήποτε λοιπόν μορφής, τάξης ή επιπέδου είναι το κείμενο που θα ληφθεί προς μετάφραση, η προσπάθεια των μεταφραστών θα πρέπει να είναι μια καθ' όλα προσεγμένη, ελεγμένη και ολοκληρωμένη διαδικασία, που θα έχει κεντρικό άξονα την απόδοση του επικοινωνιακού σκοπού του εν λόγω κειμένου προς το αναγνωστικό κοινό, με ταυτόχρονη μια ισορροπία της λειτουργικής ισοδυναμίας με την επικοινωνιακή αξία αυτού.

2. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ

Προχωρώντας στα μεταφραστικά προβλήματα που τέθηκαν προς επίλυση, είναι ορθόν αρχικά να διευκρινιστεί ότι καθώς το προς απόδοση κείμενο δεν πρόκειται για αμιγώς λογοτεχνικό απόσπασμα, αλλά για μια συλλογή κειμένων ενδεδειγμένης έρευνας και ανάλυσης πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα, η πορεία και ο σχολιασμός που θα ακολουθήσει θα είναι σαφώς μικρότερα αλλά με τις σημαντικές αποσαφηνίσεις που λήφθηκαν υπόψη.

Καταρχάς, η μετάφραση της μεταφραστικής εντολής που αφορά την ανάλυση και τον σχολιασμό του πρωτότυπου κειμένου είναι βασισμένα στη θεωρία της Christiane Nord, η οποία αναλύει την ισορροπία που σημειώθηκε ανωτέρω για τον επικοινωνιακό στόχο του μεταφράσματος και τη λειτουργία αυτού.

- Συμπυκνώνοντας τα, έχουμε ένα απόσπασμα/μέσο το οποίο μαζί με υπόλοιπα άρθρα, συντάσσουν μια μελέτη που κατατάσσεται στην κατηγορία του δημοσιογραφικού/ενημερωτικού λόγου. Επομένως το κείμενο μπορεί να μην είναι αμιγώς λογοτεχνικό αλλά η θεματολογία στην οποία αναφέρεται έχει να κάνει με την πορεία των κόμικς από τη δεκαετία του 1930 μέχρι και σήμερα, τοποθετώντας το σε μια κατηγορία που ασχολείται με τη μυθοπλασία και τον σχολιασμό αυτής.
- Επιπλέον, οι δέκτες είναι οποιοιδήποτε επιθυμούν να ασχοληθούν πιο εμπεριστατωμένα με την ιστορία των κόμικς και πώς αυτά ξεκίνησαν τις χρυσές δεκαετίες της δημιουργικής γραφής στην Αμερική και μπορεί το απόσπασμα να διαβαστεί τόσο από ακαδημαϊκούς όσο και από ανθρώπους

που έχουν πάθος με αυτή την πορεία λογοτεχνίας και επιστημονικής φαντασίας (εφήβους και μη). Παρατηρήθηκε επίσης απλότητα στη γλώσσα και στην επεξήγηση της ιστορικής αναδρομής τόσο στο κίνητρο του άρθρου όσο και στη συνολική εικόνα του βιβλίου.

- Ο χρόνος και ο τόπος είναι η Αμερική από τις δεκαετίες του 40 και του 50 μέχρι και το 2000, ενώ ειδική μνεία λαμβάνει η διαφοροποίηση της απεικόνισης των υπερηρώων στα κόμικς από το τότε στο σήμερα (δεκαετία 2000 και ύστερα).

3. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΕ ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Στο παρόν κείμενο δεν υπήρξε τεράστια δυσκολία κατανόησης και μετάφρασης της εν συνόλω ιδέας της συγγραφέα, καθώς οι αναλύσεις της ήταν περιεκτικές και σε βάθος και η γλώσσα απλή. Αυτό που αληθινά όμως αποτέλεσε μια δυσκολία η οποία, όπως είναι κατανοητό, υπερέβη τα γλωσσικά σύνορα ήταν η μετάφραση ή/και μεταγραφή των ονομάτων των υπερηρώων, των ονομάτων των κόμικς και μερικών συγκεκριμένων φράσεων και εκφράσεων που υπάρχουν και εδραιώθηκαν στην αμερικανική κουλτούρα και αγγλική γλώσσα, ενώ δεν έχουν την ίδια ή και καθόλου απόδοση στην ελληνική γλώσσα και κουλτούρα αντίστοιχα. Στο σημείο αυτό θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί η συμβολή του Theo Hermans στους διάφορους τρόπους αντιμετώπισης του ζητήματος των ονομάτων. Αυτοί περιλαμβάνουν την αυτούσια αντιγραφή, τη μεταγραφή, την αντικατάσταση και τη διαγραφή.

Λαμβάνοντας υπόψη την ήδη υπάρχουσα ικανότητα και τριβή του αναγνωστικού κοινού αλλά και της τόσο διαδεδομένης χρήσης ονομάτων των υπερηρώων και των χαρακτήρων περιπετειών κόμικς γενικότερα, αποφασίστηκε η επιλογή της αυτούσιας αντιγραφής τόσο των υπερηρώων, των δημιουργών τους, όσο και των συγγραφέων των οποίων οι έρευνες και τα έργα παρουσιάστηκαν στο πρωτότυπο κείμενο. Παραδείγματα ονομάτων όπως ο Batman, ο Superman και η Wonder Woman είναι τόσο διαχρονικά

που η γραφή τους με λατινικούς χαρακτήρες δεν στάθηκε εμπόδιο στην προσπέλαση του νοήματος του αποσπάσματος και με τυχόν "ρίσκο" να φανεί πεπαλαιωμένη τακτική που "κλωτσάει" στο μάτι στα ελληνικά (βλ. διαφορά Χαλκ και Χουλκ). Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι χαρακτήρες λιγότερο γνωστοί, όπως ο Rawhide Kid ή ο Northstar αποτέλεσαν έναυσμα ανεύρεσης πληροφοριών έξω από το πλαίσιο της αυστηρής μεταφραστικής διαδικασίας με την ελπίδα πως και οι αναγνώστες να ωθηθούν να κάνουν το ίδιο, δίνοντας ως βοήθεια την μεταγραφή του κάθε ονόματος την πρώτη φορά εμφάνισης του στο κείμενο, αλλά αυστηρά μόνο τότε.

Ένα άλλο εμπόδιο που έσπειρε αγκάθια στην -κατά τα άλλα ομαλή- πορεία της μετάφρασης ήταν η δυσκολία κατανόησης, αρχικά, και απόδοσης, δευτερευόντως, λέξεων και φράσεων στα αγγλικά, που δεν έχουν κάποια αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα. Άξια αναφοράς είναι τρία ξεχωριστά μεταξύ τους παραδείγματα, που όμως εσωκλείουν πολύ ενδιαφέροντα νοήματα και αποτέλεσαν και την αρχική ενασχόληση με την επιθυμία και την προσπάθεια μετάφρασης αυτού του αποσπάσματος.

- Camp/campy (behaviour) : θηλυπρεπής/θεατρinίστικη συμπεριφορά

Η λέξη camp έχει ενδιαφέρον διότι, αρχικά, δεν μοιάζει με καμία έκφραση την οποία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε είτε σε καθαρεύουσα είτε σε νέα ελληνικά με νεολογισμό. Σύμφωνα με το λεξικό Merriam-Webster η λέξη είναι συνυφασμένη με μια κουλτούρα στην αμερικανική ιστορία από περίπου το 1860 και έπειτα, που κυρίως αφορούσε και χαρακτήριζε τους ομοφυλόφιλους άντρες. Ενδεχομένως να προέκυψε από τη γαλλική γλώσσα και να έχει τις ρίζες της στην εποχή των Λουδοβίκων, κατά την οποία οι άντρες φορούσαν φανταχτερά ρούχα παπούτσια, αξεσουάρ και περούκες. Από το 1900 και μετά ο όρος αυτός χρησιμοποιούνταν για να χαρακτηρίσει θηλυπρεπείς άντρες οι οποίοι είχαν ένα "flair for the dramatic". Μετά τα μέσα του 1950 ο όρος χρησιμοποιούνταν σχεδόν αποκλειστικά από και για την γκέι κοινότητα ενώ μετά τις πολλαπλές χειραφετήσεις που διεκδίκησαν τα μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας η λέξη επανοικειοποιήθηκε και πλέον χρησιμοποιείται με

περηφάνια και χωρίς ντροπή στα μινστριμ μέσα για να καταδείξει ένα στυλ πληθωρικό και αυθόρμητο χωρίς να είναι δείγμα υποκουλτούρας.

- (coming out of) the closet : ανακοινώνω/αποκαλύπτω σε κπ τον σεξουαλικό μου προσανατολισμό

Όπως και η παραπάνω λέξη, έτσι και αυτή η φράση προέρχεται από την αμερικανική αργκό και είναι σχεδόν σημασιολογικά αδύνατο να βρεθεί ένα ισοδύναμό της με τα ελληνικά. Ουσιαστικά, προέρχεται από και εξωτερικεύει τον φόβο και την άρνηση ομοφυλόφιλων ατόμων -ανά τους αιώνες θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς, αν και πιο συγκεκριμένα συναντάμε τη φράση σε πιο ευρεία κυκλοφορία από τον 20ό αιώνα και μετά- να μη θέλουν να αποκαλύψουν τη σεξουαλικότητά τους σε τρίτους διότι εκείνη την εποχή και για πολλές δεκαετίες ακόμα η ομοφυλοφιλία ήταν κάτι παράνομο, απεχθές και τιμωρούνταν με χημικό ευνουχισμό ή και θάνατο. Έτσι η φράση δείχνει τον κυριολεκτικό τρόπο έκφρασης των προτιμήσεων αυτών των ανθρώπων, οι οποίοι ένιωθαν σαν να έπρεπε να κρυφτούν μέσα σε μια ντουλάπα, πίσω από ένα προσωπίο, μια μάσκα, που θα τους επέτρεπε, λέγοντας ψέματα για το ποιοι πραγματικά είναι και ποιους αγαπούν, να βρουν εργασία, να κάνουν οικογένεια και να είναι γενικώς αποδεκτοί και λειτουργικοί στην κοινωνία, ως "σωστοί" άνθρωποι. Στις περιπτώσεις που έπρεπε να μεταφραστεί αυτή η φράση μέσα στο απόσπασμα, ακολουθήθηκε η απόδοση κατά Newmark, δηλαδή η τοποθέτηση μιας λέξης ή φράσης σε ένα συγκεκριμένο, ώστε να ταιριάζει καλύτερα μέσα στο γλωσσικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τη γλώσσα στόχο. Έτσι, μπορεί η σχεδόν άκαιρη απόδοση της φράσης να φαίνεται εκ πρώτης όψεως λανθασμένη, μέσα στα πλαίσια του κειμένου όμως δένει απόλυτα με το γλωσσικό υπόβαθρο και το ύφος που πρέπει να αποδοθεί.

- Y.M.C.A : χριστιανική ένωση νέων (κοντινότερη απόδοση Γ.Ε.Χ.Α)

Το ακρωνύμιο αυτό μπορεί να είναι γνωστό από το ομώνυμο τραγούδι της δεκαετίας του '80, όμως για τους αμερικανούς και την κουλτούρα εκείνης της εποχής, πολλώ δε μάλλον ανάμεσα στα μέλη, αρχικά της γκέι και έπειτα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας αποτελούσε ένα σύμβολο ελευθερίας της έκφρασης απελευθέρωσης και σε συνδυασμό με τις παραπάνω 2 φράσεις όπως αυτές

αναλύθηκαν λεξιλογικά και σημασιολογικά υπήρξε άρρηκτα συνδεδεμένο με την άνθηση χώρων στους οποίους οι άνθρωποι θα μπορούσαν να είναι οι εαυτοί τους και να συνευρίσκονται με άτομα που αυτοί επιθυμούν ανάλογα με τον προσωπικό τους σεξουαλικό προσανατολισμό. Βέβαια, από την αρχή εν προκειμένω φαίνεται η δυσκολία απόδοσης της συγκεκριμένης λέξης, διότι στην ελληνική πραγματικότητα τόσο στις παλαιότερες δεκαετίες όσο και σήμερα, δεν υπήρξε με τόση διάδοση αυτός ο χώρος-πόλος έλξης ομοφυλόφιλων ατόμων -κυρίως δε αντρών- διότι υπήρχαν αρκετή καταπίεση, ταμπού στερεότυπα τα οποία ήταν άμεσα συνυφασμένα με τις συμπεριφορές και το λαιφσταιλ των ανθρώπων αυτών. Όλα γινόντουσαν κρυφά, πίσω από κλειστές πόρτες και εννοείται πάντα με τον αφορισμό της ορθόδοξης εκκλησίας• πράγμα που αποτέλεσε τη βάση για μια στιγμιαία ειρωνεία κατά την επεξεργασία και μετάφραση του συγκεκριμένου αποσπάσματος, καθώς με αυτό τον τρόπο θα μπορούσε να καταδείξει αυτό το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα στις 2 κουλτούρες με τρόπο όμως που οι αναγνώστες και των 2 γλωσσών μπορούν να καταλάβουν περί τίνος πρόκειται.

4. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΕΣ

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΣΕ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το παρόν απόσπασμα, όπως είχε αναφερθεί και νωρίτερα, ανήκει στην κατηγορία της ανθολογίας άρθρων και κειμένων που έχουν μια συγκεκριμένη θεματολογία. Έτσι δεν παρουσιάστηκε καθόλου δυσκολία στην απόδοση των προτάσεων ανά τα κείμενα, ενώ ο διαχωρισμός των προτάσεων σε λίγες μόνο περιπτώσεις θεωρήθηκε λογικό να διατεμηθούν ώστε να κυριαρχήσει μια φυσική ροή του λόγου και να μπορέσουν οι αναγνώστες να κατανοήσουν και να διαβάσουν με ευκολία το κείμενο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η αγγλική και η ελληνική γλώσσα παρουσιάζουν ομοιότητες όσον αφορά την ιεράρχηση των πραγμάτων που θέλουν να καταδείξουν μέσα σε μια πρόταση ή σε μια παράγραφο. Επομένως, πέραν των μικρών αλλαγών σε επίπεδο προσθαφαίρεσης άρθρων, επιθέτων η λογική παρέμεινε η ίδια, με μόνη διαφορά την τοποθέτηση των προτάσεων μέσα στο κείμενο-στόχο για την πιο εύληπτη κατανόηση των αναγνωστών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΑΣ

Συνοψίζοντας, στην παρούσα εργασία που αποτελεί ένα απόσπασμα από το βιβλίο της Δρ. Annessa Ann Babic, *Comics as History, Comics as Literature Roles of the Comic Book in Scholarship, Society, and Entertainment* (2014). Παρατέθηκε ένα κομμάτι του πρωτότυπου, πιο συγκεκριμένα το 9ο κεφάλαιο με τίτλο '*Super Gay: Depictions of Homosexuality in Mainstream Superhero Comics*' και προτάθηκε μια μετάφραση. Έπειτα, σχολιάστηκε η η μεταφραστική διαδικασία, με αναφορά στην μεταφραστική εντολή καθώς και τις δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά την διάρκεια της, σε επίπεδο λέξης, πρότασης και κειμένου συνολικά. Το παρόν πόνημα αφορά, ασφαλώς, μόνο την πρακτική εφαρμογή των θεωρημάτων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν την περίοδο φοίτησης στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, υπό την σωστή καθοδήγηση των επιβλεπόντων και ουχί την διεξαγωγή νέων θεωρημάτων και προσεγγίσεων της τέχνης της μετάφρασης, καθότι δεν πρόκειται για έρευνα αλλά συμπεράσματα και σχόλια.

Για την επίτευξη της μετάφρασης του λογοτεχνικού είδους χρειάστηκε περαιτέρω έρευνα τεκμηρίωσης και ορολογίας, δηλαδή εξάντληση όλων των κεκτημένων γνώσεων που θα είχε ένας μεταφραστής, που θα κινητοποιήσει τις «τυποποιημένες» ισοδυναμίες όλων των τεχνικών και εξειδικευμένων όρων από την μία γλώσσα στη άλλη. Παρόλα αυτά, μία τέτοια μετάφραση έγκειται στη συγκέντρωση των πληροφοριών που ο μεταφραστής θεωρεί απαραίτητες για να προετοιμαστεί για την μετάφραση ενός κειμένου. Με μία γενική ανακεφαλαίωση των πεπραγμένων σε αυτό το εγχείρημα, το κύριο πρόβλημα που εντοπίστηκε ήταν το γεγονός πως το κείμενο πηγή περιείχε περιοχές και τοποθεσίες που ήθελαν αναζήτηση για σκιαγραφηθούν με τον ίδιο τρόπο στην γλώσσα του μεταφράσματος και εν τέλει προέβην σε μια καλύτερη, κατά την προσωπική κρίση απόδοση, χωρίς να στερώ από το τελικό κείμενο την κατανόηση από τους αναγνώστες. Η υποχρέωσή ως μεταφραστής, και ταυτόχρονα εργαλείο βοήθειας, ήταν να μεταδώσω και να διατηρήσω την αισθητική μορφή του πρωτοτύπου, να προσδιορίσω τη μέθοδο και το ύφος του, με ερευνητική και πειραματική διάθεση, συνέβη μια πολύ όμορφη απόπειρα εύρεσης ισορροπίας

ανάμεσα στα διάφορα αυτά χαρακτηριστικά και το αποτέλεσμα είναι το μετάφρασμα που παρουσιάστηκε εδώ.

Κλείνοντας την πτυχιακή αυτή εργασία, υπογραμμίζεται και πάλι η συνεισφορά της μετάφρασης στην παγκόσμια νοητική κληρονομιά. Όπως ανέφερε και ο Γερμανός συγγραφέας και νομπελίστας Günter Grass «*Translation is that which transforms everything so that nothing changes*».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- ❖ Βλαχόπουλος, Σ. (2010). Μετάφραση και Δημιουργικότητα: ένα οδοιπορικό μεταξύ γνωστικής και εφαρμοσμένης μεταφρασεολογίας (1η εκδ.). Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- ❖ Κελάνδριας, Π. (2016). Λειτουργική Διδακτική της Μετάφρασης (1η εκδ.). Αθήνα: Δίαυλος.
- ❖ Κεντρωτής, Γ (1996). Θεωρία και Πράξη της Μετάφρασης, εκδόσεις Δίαυλος, σελ. 15
- ❖ Μπατσαλιά Φ., Σελλά-Μάζη Ε. ,Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης, 1997, Εκδόσεις Έλλην, σελ. 108γ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- ❖ Bielsa, E. (2005). Globalisation as translation: an approximation to the key but invisible role of translation in globalization CSGR Working Paper No. 163/05 Αντλήθηκε στις 13 Ιανουαρίου 2023 από <https://warwick.ac.uk/fac/soc/pais/research/researchcentres/csgp/papers/workingpapers/2005/wp16305.pdf>
- ❖ Cronin, M. (2007). Μετάφραση και Παγκοσμιοποίηση. Αθήνα: Δίαυλος.

- ❖ Halliday, M. (2014). Introduction to functional grammar. Abingdon: Routledge.
- ❖ Hermans, T. (1988). 'On translating proper names, with reference to De Witte and Max Havelaar'. Στο: M. J. Wintle (επιμ.) Modern Dutch Studies. Essays in Honour of Professor Peter King on the Occasion of his Retirement. Λονδίνο/Atlantic Highlands: The Athlone Press, σελ 13-14
- ❖ Munday, J. (2004). Μεταφραστικές σπουδές: θεωρίες και εφαρμογές (1η έκδ.). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ❖ Newmark, P. (1991). About Translation, Multilingual Matters, σελ.87
- ❖ Nord, C. (1997). Translating as a purposeful activity (1st ed.). Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge., σελ. 60
- ❖ Reiss, K., & Vermeer, H. J. (2015). Towards a general theory of translational action: skopos theory explained (1st ed.). London: Routledge.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- ❖ https://www.academia.edu/6167209/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%86%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BC%CE%B5%CE%B8%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1?email_work_card=view-paper
- ❖ https://www.academia.edu/3877632/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%AC%CF%86%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%B1

[%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85_La
noche en que Frankenstein ley%C3%B3 el Quijote](#)

- ❖ <https://www.merriam-webster.com/words-at-play/the-meaning-of-campy-as-an-adjective>
- ❖ Wordeference.com
- ❖ Glosbe.com
- ❖ <https://hellenicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/18157/%ce%94%ce%b9%cf%80%ce%bb%cf%89%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ae%20%ce%b5%cf%81%ce%b3%ce%b1%cf%83%ce%af%ce%b1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>